12 OLDAL ✻ ÁRA 1½ DINÁR

POŠTARINA PLAĆENA

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam | Subotica, SZERDA, 1924 november 5. | 304. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. .·. Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Alkalom szüli a tolvajt

(x) Megint egy pör, mely bennünket igazol, kik évek óta hirdetjük azt az egyszerü igazságot: az ország vesztesége, kára, hogy pártpolitika kedvéért szélnek eresztették, leredukálták azt a néhány száz magyar tisztviselőt, akik becsületes jószándékkal és sok szakértelemmel szolgálták az állam érdekeit.

A szuboticai törvényszék tegnap mondott itéletet abban a bünpörben, amelynek vádlottja egy megtévedt kereskedő, aki különféle manipulációkkal háromszázezer dinárral kárositotta meg a vasutat. A tárgyaláson a vádlott őszintén bevallotta, hogy azért követte el a csalást, mert tudta, hogy a vasutnál sok a restancia és késedelmes az ellenőrzés. Az alkalom szüli a tolvajt: a kereskedő, bár egészen primitivül és rosszul manipulált, könnyen kicsalta a háromszázezer dinárt, mert a vasuti szolgálat és kontrollmunka módot adott neki, hogy hamis fuvarlevelekkel és hamis utánvéti okmányokkal operáljon. És nem kevesebb, mint öt hosszu hónap telt el, mig a vasutigazgatóság ellenőrző szervei felfedezték a csalást és nyakoncsipték a szuboticai kereskedőt. Távol áll tőlünk, hogy a kereskedő vallomását odamagyarázzuk, hogy a vasutigazgatóság is hibás abban, hogy a vádlott háromszázezer dinárt kicsalhatott a vasuti pénztáraktól. Aki lopni, csalni, vagy ölni akar, az ellen hiába rendőr, hiába csendőrszurony és hiába az egész államapparátus. Megelőzni a bajt, utját állni a bünselekményeknek: ezt az elvet lehet jól vagy rosszul érvényesiteni a mai társadalom életében, de nem lehet ugy keresztülvinni, hogy a kirivóbb bünök a nyomor sötétjében, az indulatok fertőjében meg ne teremjenek. De amint az ország gazdáinak nem csak az a kötelességük, hogy a rábizott értékek: polgárok élete, tulajdona, békéje ellen támadókat megbüntessék, hanem hogy preventiv védelmet szervezzenek, — a közlekedésügyi hatóságok is csak akkor végeznek teljes és tökéletes munkát, ha a korrupció lehetőségeit is megszüntetik. Már pedig — és ez a mi egyetlen észrevételünk a tegnapi pör margójára — lehet-e, szabad-e szakértő tisztviselőket elbocsájtani a vasuttól akkor, amikor rengeteg restancia fekszik a hivatalnokok asztalain, amikor az ellenőrző szervek hónapok mulva érik csak be a — tolvajokat. A szuboticaivasutigazgatóságnál ebben az évben is több magyar tisztviselőt nyugdijaztak, nem azért, mintha a közlekedésügyi hivatalnokok száma tulságosan felül volna a maximumon, hanem egyszerüen azért, mert magyarok, akik a pártpolitika mérlegén tulságosan könnyünek találtattak. A tisztviselő-redukciót meg lehet indokolni azzal, hogy takarékoskodni akart az állam spórolni akart az adófizető polgárok pénzeivel. A magyar vasutasok szélnek bocsájtása azonban nem a takarékosság nevében történt, hiszen azon ajtón, amelyen a magyar tisztviselőket kitessékelték, kétszerannyian kerültek be ugyanakkor az államszolgálat, a bürokrácia területére. A pártpolitika ezzel azt érte el, hogy a magyar tisztviselők elbocsájtásával rést ütött a vasuti adminisztráción, amelyen keresztül — amint a példa bizonyitja — könnyen besurranhat a tolvaj szándék. És elérte azt is, hogy nehezebbé vált az ellenőrzés, amely pedig egyetlen orvossága minden korrupciónak. Mindezeken felül a redukciót a vasuti közlekedés is megszenvedte, amelynek zavartalanságához, talán nem is kell hangsulyoznunk, az ország gazdaságának eminens érdekei fűződnek.

A tegnapi pör megmutatta a baj gyökerét, rávilágitott arra a veszedelemre, amelyet a vasuti igazgatásban a szakértő magyar tisztviselők hiánya jelent az ország számára. A korrupció mindig ott burjánzik föl, ahol a szegénységnek, nyomoruságnak, vagy a bünöző hajlamoknak szabadd teszik azokat az utakat, melyeket a gondos előrelátás zárt el előttük. A suboticai kereskedő nem próbált volna szerencsét a hamis fuvarlevelekkel, ha tudja, hogy másnap már rajtaüt a rend és leleplezi a vasuti ellenőrzés. De ahol meg van az alkalom, ott mindig megszületnek a tolvajok is . . .

A radikálisok közölték feltételeiket Timotieviccsel

Hozzájárulnak a dezignált miniszterelnök programjához Timotievics biztositva látja megbizatása sikerét

A keddi nap a belpolitikai válságra nézve

döntő jelentőségü tárgyalásokkal telt el.

Mint már közöltük, a radikálisok, akiknek válaszától *Timotievics* Koszta koncentrációs kormány alakitására vonatkozó mandátumának sorsa függ, *hétfőn este még nem tudtak a dezignált miniszterelnöknek végleges választ adni.* A pártban ugyanis heves küzdelem folyt a békülékeny és az intranzigens frakciók között, kedden

a harc a kompromisszum hiveinek győzelmével végződött.

Timotievics Koszta reggel 9 órakor megjelent a miniszterelnökségen, ahol hosszabban tanácskozott a blokk pártjainak vezetőivel, *Davidovics* Ljubával, *Koroseccel, Spahoval* és *Petrovics* Nasztázzal. Innen a dezignált miniszterelnök a parlamentbe ment, ahol *a radikális-párt tárgyaló bizottságával, Jovanovics Ljubával, Srskiccsel, Tritkovics Markóval, Gyurics Markóval és Uzunovics Nikolával találkozott.* Ezt megelőzően Jovanovics Ljuba fél tizenegykor a királynál volt audiencián és csak az udvarból való visszatérése után kezdődtek meg a tárgyalások a dezignált miniszterelnökkel. A radikális-párt megbizottai ez alkalommal *közölték Timotieviccsel azokat a feltételeket,* amelyek mellett a radikális-párt hajlandó a koncentrációban részt venni. A feltételeket a bizottság *szóbelileg* ismertette a dezignált miniszterelnökkel, amiből megállapitható, hogy *a mérséklet politikája győzött a radikális - pártban.* A párt-konferencia 11 óráig tartott, amely után *Srskics, Gyurics* és *Tritkovics* felkeresték Pasicsot lakásán, hogy a tárgyalások eredményét vele közöljék. *Timotievics* Koszta a demokrata klubba ment és pártjának képviselőit tájékoztatta a helyzetről.

A radikális klub ülése

A radikális képviselői klubnak reggel kilenc órára összehivott ülését csak a három politikusnak *Pasicstól* való visszatérése után háromnegyed tizenkettőkor kezdték meg. Az ülés csak egészen rövid lefolyásu volt és azon a kiküldöttek közölték a képviselőkkel a *Timotieviccsel* folytatott tanácskozás eredményét és ismertették azokat a feltételeket, amelyeket a dezignált miniszterelnök elé terjesztettek.

A feltételeket a klub vita nélkül, egyhangulag elfogadta.

Az ülés után a radikális képviselők nem voltak hajlandók nyilatkozni az ujságirók előtt, csak *Tritkovics* Marko jelentette ki, hogy

a radikálisok az engedmények terén elmentek a végső határig és remélik, hogy a párt feltételeit a blokk el fogja fogadni.

Timotievics Koszta a radikális klub ülése után ujból kihallgatáson jelent meg a királynál, akinek jelentést tett a radikális-párt válaszáról.

A kis pártok állásfoglalása

Kedden délelőtt ülést tartott *a német párt* is, amelyen elhatározták, hogy

a német párt támogatni fogja Timotievics kormányát,

tekintettel arra, hogy Timotievics programjának abban a pontjában, hogy a törvényeket mindenkivel szemben egyformán kell alkalmazni, *a kisebbségek jogainak biztositékát látják.* A német párt a határozatról hivatalos kommünikét adott ki, amelyben hangsulyozza, hogy feltétlenül szükségesnek tartja a parlamenti munka folytatását. Különösen fontos a rokkanttörvény, a korrupció elleni törvény, az agrártörvény, az adórendszer egységesitése, valamint az állampolgárságról szóló törvény meghozatala. A törvényeket tiszteletben kell tartani és végrehajtani mindenkivel szemben, főképpen az államigazgatás, agrárreform, közoktatásügy, pénzügy, szociálpolitika, önkormányzatok és a személyes biztonság terén. A klub szükségesnek tartja a horvátokkal való tárgyalások folytatását és hogy az összes politikai pártok szorosabb érintkezésbe lépjenek, beleértve a kisebbségi pártokat is, mert csak ilyen módon lehetséges létrehozni a kölcsönös bizalmat. A kommüniké felkéri Timotievicset, hogy közölje a klubbal válaszát arra nézve, hogy egyetért-e a német klubbal a törvények alkalmazásának ebben az értelmezésében, valamint a pártok kivétel nélküli együttmüködésében. Végül a klub kijelenti, hogy Timotievics megalakitandó kormányát mindaddig támogatni fogja a parlamentben, amig az a kifejtett szempontokhoz tartja magát.

A kommünikét *Mozer* János, a klub alelnöke irta alá.

A Pribicsevics-párt a koncentrációban való részvétel ellen foglalt állást, miután a koncentrációban Davidovics Ljuba politikájának folytatását látják.

Kihallgatások a királynál

A délután folyamán is gyors tempóban folytak a kibontakozási tárgyalások, anélkül azonban, hogy az esti órákig megegyezésre került volna a sor.

A blokk pártvezérei a koradélutáni órákban ismét összeültek a miniszterelnökségen tanácskozásra és ugyanakkor tanácskozást tartott a radikális-párt által kiküldött bizottság is. A tanácskozások után *Gyuricsics* Marko és *Tritkovics* Marko felkeresték Timotievicset. *Jovanovics* Ljuba pedig az udvarhoz ment kihallgatásra. Az audiencia rövid ideig tartott, amely után a dezignált miniszterelnök is megjelent a király előtt és referált az uralkodónak a radikális-párttal folytatott tanácskozásokról.

A radikális-párt feltételei

A radikális-pártnak Timotievicscsel közölt válaszát hivatalosan nem közölték, azonban annak tartalma mégis nyilvánosságra került. Hir szerint a radikálisok válasza a következőket tartalmazza:

A radikális-párt elvben kijelenti, hogy *hajlandó belépni Timotievics Koszta kormányába* ama program alapján, amelyet Timotievics a párt elé terjesztett. A program második pontját illetően azonban, amely szerint a törvényt mindenkivel szemben egyformán kell alkalmazni, ennek a pontnak precizirozását kivánják abban az értelemben, hogy *különös szigorral fog eljárni a kormány azokkal szemben akik a király és a hadsereg ellen agitációt folytatnak.* A radikálisoknak ez a feltétele nyilvánvalóan *Radicsék ellen irányul,* bár erről a radikálisok

kifejezetten nem tesznek említést. A Timotievics-kormány által végrehajtandó programhoz egyébként hozzájárulnak a radikálisok. de annak valamelyes bővitését kivánják és különösen a sajtótörvény megalkotását sürgetik.

Más verziók szerint a radikálisoknak a miniszteri tárcák felosztására nézve is vannak követeléseik és állitólag tiz tárcára tartanak igényt, többek között a belügyi, külügyi, pénz-, igazság- és agrárreformügyi tárcára. Azonfelül — mint sokan tudni vélik — *a radikálisok a kinevezendő kormánytól uj deklarációt követelnek, amelyben kifejezésre jutna, hogy a kormány nem politikai jellegü, hanem munka-kormány.*

Nehézségek a blokk oldalán

Timotievics a radikális-párt válasza után optimista nyilatkozatot tett és kijelentette, hogy

kormányalakitási megbizatásának sikere biztositottnak tekinthető.

Ezzel szemben *a blokk oldalán meglehetős bizonytalanság uralkodik.* A radikálisok feltételeit a blokk pártjai *nem nagy lelkesedéssel fogadták.* Különösen a muzulmánok hangoztatják, hogy a radikális-párt feltételei tullépik Timotievics megbizásának kereteit. A demokraták és klerikálisok azonban a feltételeket nem itélik meg ilyen szigoruan.

Általában a helyzet nehézsége a radikális-párttól áttolódott a blokk oldalára, minthogy a blokk pártjainak viszonya Radicsékhoz még nincs tisztázva. A Radics-párt és a blokk érintkezése rendkivül felületes. A horvát parasztpárt részéről egyedül *Bacsevics* képviselő tartózkodik Beogradban, ő azonban semmiféle felhatalmazással sincs ellátva, csupán az összeköttetést tartja fenn. Bacsevics képviselő kijelentette a *Bácsmegyei Napló* beogradi munkatársa előtt, hogy *a Radics-párt vezetői közül senki sem fog a közeljövőben Beogradba érkezni.* Ez arra vall, hogy Radicsék továbbra is meg akarnak maradni a blokkal szemben rezerváltságukban, *mert rosszalják, hogy a blokk vezetői egyáltalán tárgyalásokba bocsátkoztak Timotievicscsel.*

A koncentrációs kormány, ha megalakul, — amire jelenleg minden kilátás megvan — ilyen körülmények között minden valószinüség szerint nélkülözni fogja a Radics-párt támogatását, ami a miniszteri tárcák elosztásánál is éreztetni fogja hatását. A blokk, ha Radicsék támogatása nélkül lép majd be a kormányba, kénytelen lesz sokkal kevesebb tárcával megelégedni. Mindezeknek a nehézségeknek ellenére kedvezően itélik meg az esti órákban Timotievics kilátásait és bizonyosra veszik, hogy *szerdán már megtörténhetik a végleges döntés.* A blokk pártjai szerdán döntenek állásfoglalásukról, miután a radikálisok állásfoglalása már ismeretes előttük.

Baranya szenvedései

Kilakoltatott karancsi polgárok

Kormányok jönnek, kormányok mennek, rendszerek változnak, egy dolog azonban változatlanul megmarad. Megmarad az, hogy Baranyamegye lakosságának a hivatalos közegek önkényétől, tulkapásaitól állandóan szenvedni kell. *Mintha csak az volna a cél, hogy a baranyai magyarokat mindjobban elkeseritsék,* s hogy szorgalmas, lojális állampolgárokat kétségbeesésbe kergessenek.

Ahány hivatalos intézkedés történik a beogradi központtól távol eső baranyai falvakban, annyi sérelem a lakosságnak s annyi sérelme az államnak is, amelynek mégis az igazságon kellene felépülnie.

Karancs, baranyai községből jelentik a következőket:

A dárdai főszolgabiró a mult héten hivatalos látogatásra ment ki Karancsra, s hogy ott tartózkodását emlékezetessé tegye, a következő intézkedéseket tette a jogrend nagyobb dicsőségére:

Elrendelte, hogy *Molnár* József házában lakó *Szányi* János tisztességes szabómestert a lakásából azonnal lakoltassák ki. A kilakoltatáshoz karhatalmat is rendelt ki s Szányi csak azért kapott pár napi haladékot, mert ágyban fekvő sulyos beteg és állapota lehetetlenné teszi, hogy költözködjék.

Meg kell jegyezni, hogy Molnár József, Szányi házigazdája, még áprilisban bejelentette a községi elöljáróságnak, hogy házában egy lakás megüresedik s azt Szányinak adja bérbe. A községi elöljáróság ezt tudomásul is vette s szeptember már beköltözött a lakásba, akkor a a lakáshivatal minden tárgyalás nélkül megváltoztatta határozatát s a lakást *Ivanovics* István izbeglicának itélte oda, akinek Karancson már három év óta van lakása. Ezt a törvénytelenül létrejött végzést Molnár József megfölebbezte a szociálpolitikai minisztériumhoz. A felebbezés még nincs elintézve, a főszolgabiró azonban már kilakoltatta Szányit és rövid uton átadta a lakást Ivanovicsnak.

Ugylátszik azt a nézetét vallja, hogy kétszer ad, aki gyorsan ad.

Garay Ferenc karancsi bognármestert a főbiró egyenesen az utcára lakoltatta ki. Garaynak még most is az utcán hever minden holmija. Egy Császár nevü borbélyt a főbiró nemcsak kilakoltatott, hanem fel is szólitotta, hogy negyvennyolc órán belül hagyja el az országot, különben átdobatja a határon. Császár, belátva, hogy hiába próbálna kilincselni a hatalmas ur ellen, már eleget is tett az önkényes parancsnak. Összecsomagolta minden holmiját és átköltözött Magyarországra.

Kilenc izbeglica-család kedvéért ilyen és hasonló intézkedésekkel sanyargatják a benszülött karancsi lakosságot, amely keservesen tapasztalja, hogy a politikusoknak most más gondjuk van, mint a jogtalanságokat orvosolni és az erőszakoskodást megakadályozni.

Éppen itt lenne már az ideje, hogy az agyonsanyargatott baranyai néptől elmuljék a keserü pohár.

Nem kell dinárban fizetni

a koronában kivetett hadiadókat

Az állami adóhivatal cáfolja az erre vonatkozó elterjedt hireket

A folyamatban levő hadinyereség-, jövedelem- és vagyonadó behajtásával kapcsolatban az a hir terjedt el Szuboticán, hogy egy uj pénzügyminiszteri rendelet értelmében — amely állitólag hétfőn délután érkezett Beográdból — valamennyi koronaértékben kivetett adót dinárban kell befizetni, vagyis a háborus és azokat követő évekre kivetett adókat négyszeres összegben.

A hir nagy feltünést keltett, mert ez a rendelet azt jelentené, hogy az amugyis sulyos adóterhek még inkább sulyosbodnának. A *Bácsmegyei Napló* munkatársa érdeklődött illetékes helyen azirant, hogy tudnak-e ilyen rendeletről. A városi adóhivatalban *nem tudtak felvilágositást adni.* Kedden délelőtt azonban az egyik köri adóhivatalban az uj rendeletre való hivatkozással már a koronaértékben kivetett adók négyszeresét követelték egy adófizetőtől, ugyanakkor, amikor az adóhivatal vezetői nem tudtak felvilágositást adni az uj rendeletről.

Érdeklődtünk a pénzügyigazgatóságnál is, ahol kijelentették, hogy oda *nem érkezett eddig ilyen rendelet,* nincs azonban kizárva, hogy a pénzügyminisztérium csakugyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy ilyen értelmü rendeletet kiadjon. Ilyen választ kapott munkatársunk az állami adóhivatal közegeitől is, akiknek a hatáskörébe az adók összegének kiszámitása tartozik. A hivatal vezetője kijelentette munkatársunknak, hogy *a kérdést nem is lehet rendeleti uton szabályozni, csak uj törvénnyel lehetne az adótörvény rendelkezéseit módositani.* Az adótörvény szerint pedig a háborus évekre, valamint egész addig az időpontig, ameddig ezen a területen koronaértékben való számitás volt érvényben, csak koronaértékben lehet kivetni és behajtani az adókat, mig az 1922. évtől kezdve már ugyis régebben dinárértékben szedik az adókat.

Szerelmi laboratórium

Néhány héttel ezelőtt volt már szó arról az érdekes tervről, hogy egy amerikai pszichológus nő, Mrs. Estelle de Young Barr, a columbiai egyetem tanárnője, a szinházak közönségét akarja megvizsgálni, hogy igy az emberek legmélyebb és legnehezebben hozzáférhető gondolatait és érzelmeit tanulmányozhassa. Kisérletei szinhelyéül legelőször Vajda Ernő »Fata Morgana« cimü darabjának előadásait választotta ki.

Most fejeződött be az első kisérlet s ennek eredményeiről most számolt be a tanárnő. Az érdekes eredményeket, amelyek a magyar közönséget is méltán érdekelhetik, a következőkben ismertetem:

A kisérlet ugy folyt le, hogy a tanárnő kérdőiveket osztott ki az első és a második felvonás után a közönség között s ezekre azonnal válaszolni kellett. A kérdőiveken legelőször is a személyi adatokat kellett felsorolni, természetesen a név megjelölése nélkül, de meg kellett jelölni, hogy a kérdőiv kitöltője milyen idős, nős vagy nőtlen, mi a foglalkozása, milyen iskolát végzett, milyen nemü és hogy városban lakik-e vagy falun.

Az előadott darab egy idősebb nő és egy fiatal gyerek szerelmi összecsapását tárgyalja. A pszichológus nő szerint a darab olyan, hogy a nézők mindegyikében föltétlenül igen erős érzelmü emociókat kelt. Az első felvonás végén az asszony, aki jóformán időtöltésből, szórakozásból kezdett ki a fiuval, akivel a véletlen összehozta, már a végsőkig tüzelte fel a fiu vágyát s a függöny akkor gördül le, amikor éppen benyit a fiu szobájába. A függöny legördülése után osztotta szét Mrs. Barr a kérdőiveket. Ezen az első iven a következő kérdések voltak:

— *Mit érzel az asszony iránt? Szimpátiát, gyülöletet, közömbösséget, félelmet, utálatot? Elitéled-e?*

— *Mit érzesz a fiu iránt?*

— *Kegyetlennek látod-e az asszonyt?*

— *Mit gondolsz, mi lesz a hatása a fiu lelkében ennek a szerelmi kalandnak? Mit fog gondolni a szerelemről és az asszonyokról?*

— *Helyesnek látod-e pszichológiailag a szerző által beállitott karaktereket?*

— *Tréfásnak találod-e eddig a darabot?*

A válaszokat a nézők kora szerint csoportositotta a tanárnő. A 30 és 40 év közötti nők, asszonyok és lányok egyaránt ellenszenvet éreztek a darabban szereplő asszony iránt. Minél idősebbek voltak a nézők, annál antipatikusabb volt nekik a hősnő. De a diáklányok is mind elitélték. Egy öregasszony azt irta a kérdőivre, hogy az ő saját fiát siratja, aki egy ilyen asszony kezébe kerülhet.

Érdekes, hogy a 20 éven aluli férfiak is mind a legélesebben elitélték a hősnőt, de azért voltak kevésbé szigoru nézők is. A 20 és 30 év közötti férfiak közül többen szimpatikusnak találták az alakját és mennél idősebb volt egy-egy férfinéző, annál elismerőbben nyilatkozott az asszonyról. Az agglegények voltak a legbarátságosabbak. A férjek már kevésbé mertek nyilatkozni. Ők majdnem mind azt állitották, hogy az asszony kegyetlen. A nők önzőnek és kegyetlennek nevezték. Egy 16 éves fiu kijelentette, hogy neki közömbös ez az alak, de cinikussá tette őt. Egy 19 éves fiu a legélesebben elitélte a hősnő szereplését, de elitélte a fiut is.

A fiu iránt a nők kivétel nélkül részvétet éreztek.

A második felvonás végén különböző komplikációk után a fiu rájön, hogy az asszony csak játszott vele és öngyilkos akar lenni.

Mrs. Barr most többek között a következőket kérdezte a darab közönségétől:

— *Mit gondolsz? Boldogok lennének-e, ha házasságot kötnének?*

— *Láttál-e már az életben hasonló jelenetet?*

— *Hiszel-e az első látásra fellobbanó szerelemben?*

A férfiak kivétel nélkül kijelentették, hogy nem hisznek az első látásra fellobbanó szerelemben, ez teljesen kizárt dolog. Az asszonyok viszont kijelentették, hogy az igenis lehetséges. Különösen egy 50 éves asszony erősitette ezt.

A közönség egyhangulag azt a véleményét nyilvánitotta, hogy a hősnő házassága boldogtalan lenne és számos esetre hivatkoztak, amiket az életben maguk is láttak. Viszont kijelentették, hogy maga a korkülönbség lenne akadálya a boldogságnak.

A fiatalemberek mind azon a véleményen vannak, hogy az asszony megkeseritette a fiu életét, cinikussá tette a szerelem és az asszonyok iránt egész életére. De az agglegények szerint a kaland inkább nagyon is tanulságos volt a fiura nézve és annak inkább jótékony hatása lehet. Egy néző azt mondta, hogy a megpörkölődött gyerek ezután óvatosan fog bánni a tüzzel.

Bár a szinlapon vigjátéknak van jelezve a darab, a válaszokban majdnem egyhangulag tragédiának nyilvánitották. A karaktereket és a helyzeteket pedig mind élethüeknek találták.

Mrs. Barr analizálta a válaszokat. Ezekről megállapitotta, hogy a darab pontosan azt a hatást érte el, amit vele a szerző elérni szándékozott. A darab sikere tehát jól megalapozott siker. A kérdések analizálása pontosan megmutatta, hogy miért aratott a darab sikert. Mrs. Barr szerint most már a szerzők pontosan megállapithatják majd darabjaik hibáit. Amerikában ugyais próbaelőadásokon mutatnak be a vidéken minden darabot először s ezután majd a próbaelőadások közönségét hasonló eljárás utján megvizsgálják. A válaszokból pontosan meg lehet majd állapitani, hogy a darab azt a hatást kelti-e, amit vele kelteni akarnak és ha nem, hol a hiba.

Ha a kisérlet hibákat állapit meg, a szerzők ezt könnyen helyrehozhatják. Kiküszöbölődik a legnagyobb bizonytalanság, mert eddig gyakran megtörtént, hogy a szerző, igazgató, rendező, szinészek nagyszerünek találtak egy darabot s ez már az első előadáson megbukott. Ezután a közönség önkénytelenül el fogja árulni, hogy miért tetszik neki e darab, még pedig nem tapssal vagy fütyüléssel fogja ezt nyilvánosságra hozni, hanem szinte öntudatlan lelki folyamat utján, amely minden érzésváltozást pontosan fel fog tüntetni, ami a közönség lelkében végbemegy.

Mrs. Barr kisérletei tehát a jelek szerint üzletileg is nagyon sokat fognak jelenteni a szinházigazgatók számára.

KISEBBSÉGI ÉLET

Kétszinü játékot üz az erdélyi magyarokkal *Anghelescu* kultuszminiszter. Az egyik nap megigéri nekik, hogy reparálja azokat a hibákat, amelyeket meggondolatlanul elkövetett, másnap pedig suba alatt utasitást ad a revizoroknak, hogy csak rajta, nem kell kimélni a magyar iskolákat. A román iskolapolitika vezetői csak a legutóbb is olyan kijelentést tettek a Bukarestben járt református püspöknek, hogy a jövőben megszünnek az alkalomszerü iskolabezárások: a revizorok és inspektorok nem csukhatnak be ezentul egyetlen magyar iskolát se. Ezt a legális, hivatalos álláspontot két napra rá azonban már elfelejtette Anghelescu, aki a református püspök látogatása után titkos rendeletet küldött szét a revizoroknak, amelyben röviden azt parancsolta meg nekik, hogy a magyar iskolákkal szemben továbbra is kiméletlenül kell eljárni. A revizoroknak több se kellett: nyomban szétnéztek kerületeikben, hogy hol van még egy árva magyar iskola, amit meg lehetne fojtani paragrafusokkal és egy kis leleményességgel. A dévai revizor sasszeme megakadt a hunyadmegyei *Haró* község magyar református iskoláján, amelyben százhusz magyar diák tanulta a betüvetést. Meglátogatta az iskolát és közölte a tanitókkal, hogy a tanitást be kell szüntetni, amig nem intézkednek az iskola bezárása iránt. Nagyobb nyomaték kedvéért utasitotta a községi elöljáróságot és a csendőrséget, hogy vigyázzanak, nehogy az iskolában tovább is tanitsanak. Az iskola kapujában azóta csendőr posztol a községi jegyző intézkedésére. A haró magyarok pedig várják türelmesen, hogy Anghelescu mikor mondja ki az iskolájukra a halálos ítéletet...

*

A magyar tisztviselőknek, akik kevesen megmaradtak a román államszolgálatban, elrendelték, hogy államvizsgát kell tenniök még ebben az esztendőben. Az aradi pénzügyigazgatóság, ahol szintén dolgozik néhány magyar hivatalnok, felterjesztéssel élt a miniszterhez, hogy az igazgatóság szolgálatában levő magyar tisztviselőknek adjon haladékot a vizsga letételére. A felterjesztés a kérést azzal indokolta, hogy *a magyar hivatalnokok pótolhatatlanok,* már pedig, ha a vizsgán esetleg elbuknának, az utasitás szerint el kellene őket bocsátani. A pénzügyminiszter meghajolt a nyomós argumentum előtt és megengedte, hogy az aradiak a jövő év áprilisában vizsgázzanak. Addig kötelesek azonban szorgalmasan tanulni románul az igazgatóság által rendezett kurzuson,

*

A jó vizsga egyébként nem sokat használ. A magyar tisztviselő sorsa, előbb vagy utóbb, ugyis az elbocsátás. A közigazgatásnál dolgozó magyar hivatalnokok vizsgája — hivatalosan jelentették — jól sikerült: valamennyien megfeleltek. Szatmárban mégis megkapták a figyelmeztetést a magyar tisztviselők, hogy el fogják bocsájtani őket, már nézhetnek is más foglalkozás után. Tavaly ugyanigy jártak a tanitók, akiknek először azt hirdették ki, hogy jól vizsgáztak, fél év multva pedig tudomásukra adták, hogy — elbuktak. De a tanitók azért szerencsések voltak: nem bocsájtották el, hanem ujabb vizsgára rendelték őket. Pótvizsgára.

*

A nagyváradi Szent László-templomot **le akarja romboltatni a városi tanács. Hogy miért? Mert állitólag esztétikailag rontja annak a térnek a harmóniáját, melyen most felállitották a román királyszobrot. A tanács egyik tagju vetette fel a barbár ötletet és nyomban kapott rajta a város vezetősége, amely azt szeretné, hogy a királyszobor környékéről eltünjön minden régi magyar emlék. A Szent László-t[illegible] amely a XVIII. század le[illegible] most kétszáz éves. Annyi igaz, [illegible] épitészeti remekmü, de a nagyváradi magyarságnak és magának a városnak olyan történelmi emlékei füződnek az öreg templomhoz, hogy lerombolása a legnagyobb kegyeletsértés lenne. A magyar lapok tiltakoznak is a készülő terv ellen és megjegyzik, hogy a királyszobor szépségét egyáltalán nem rontja le a Szent László-templom. A román tulzó nacionalizmus talál csak benne kivetni valót. Nem esztétikai szempontból: botor gyülöletből.**

Radics István offenzivát hirdet a Timotievics-kormány ellen

A szükebb koncentrációt leplezett radikális-demokrata koaliciónak tartja

A »Politika« zagrebi munkatársa kérdést intézett *Radics* Istvánhoz arra vonatkozólag, hogy a horvát parasztpárt milyen magatartást tanusitana egy esetleges *Timotievics*-kormánnyal szemben. Radics a kérdésre a következő választ adta:

— Mi egy olyan kormányt, amelyet az egész radikális-párt, a korrupciósokkal együtt támogatna, a radikális-demokrata koalició leplezett felujitásának tekintenénk még pedig rosszabb kiadásban, mert a demokraták Davidovics-csoportja ebben az esetben kapitulálni volna kénytelen a korrupciósok előtt, akik ellen a harcot inditották. *Az ilyen kormány ellen mi a parlamentben egészen az obtsrukcióig menő harcot folytatnánk.* A kormány deklarációjától függ, hogy Beogradban maradunk-e, vagy parlamenten kivüli küzdelmet kezdünk.

— Beszélnek a megegyezésről. Mi mindent megtettünk, hogy ez létrejöjjön. Azt mondták, hogy adjuk fel az absztinenciát. Elmentünk Beogradba. Követelték, hogy lépjünk be a blokkba és mi beléptünk. Követelték, hogy lépjünk be a kormányba és mi ebbe is beleegyeztünk. Mi eközben semmiféle feltételt sem szabtunk.

— Szemünkre vetik a föderalista és köztársasági voltunkat. Mi azonban nem vetettük szemére a szlovéneknek a klerikalizmust, sem a demokratáknak a centralizmust és a monarchizmust. A megegyezéshez mindkét részről jóakarat szükséges. Ma nem a monarchia, vagy a dinasztia megmentése a kérdés, ez vitán kivül áll. Csak a korrupciósoknak a büntetés elől való megmeneküléséről van szó és ebbe mi nem mehetünk bele. Tárgyalásokkal nem jutunk el a megegyezésig, hanem munkával. Beogradban kidolgoztak néhány törvénytervezetet, mi is elkészitettük a községi törvény és a földhiteltörvény tervezetét. *A törvényhozási munka és a kölcsönös együttműködés vezet a leggyorsabban a végleges megegyezéshez.*

— Azt mondják, hogy szét kell válnunk, vagy lemészárolnunk egymást. Ha elválunk: az a romlás, ha vérengzést rendezünk, az romlás és gyalázat. Mi azt mondottuk, hogy *választásokat akarunk.* Akadt a szerbek között egy csoport, amely kivánja a megegyezést, éppugy, mint mi horvátok, szlovének és muzulmánok. Ezért kellenek a választások, hogy ez az álláspont igazi érvényre jusson. Azt akarjuk, hogy az ország paraszt-jelleget kapjon, hogy a legtöbb figyelmet a szociális kérdéseknek szenteljék, hogy a törvényhozással adják meg a parasztság jogait és hogy *az állam legyen paraszt-állam.*

— *Ha a Timotievics-kombináció megvalósul, akkor ez azt jelenti, hogy a szerb-horvát megegyezés kérdése visszatér a künduló pontjára.* Akkor, ha nem lesz késő, mindent elölről kell majd kezdenünk.

Kijelentette még Radics, hogy véleménye szerint a szlovének és a muzulmánok sem fogják a radikálisok bevonásával alakuló kormányt támogatni, mert akkor a választóik elhagyják őket.

Lemondott a Macdonald-kormány

Aspuith visszatér az angol parlamentbe

Londonból jelentik: A szovjetlevél hitelességének megvizsgálására alakult miniszteri bizottság, amely *Macdonald* miniszterelnökön kivül *Henderson* belügyminiszterből, lord *Haldaneból* és lord *Parmoor*-ból áll, hétfőn délután órák hosszat tanácskozott, aztán meghallgatta Porlese *Chilt*-nek, a politikai rendőrség főnökének szóbeli jelentését. A politikai rendőrség vezetője előadta, hogy embereivel hónapok óta figyeltette a moszkvai propagandát és *bizonyitékokat gyüjtött, hogy a harmadik internacionále végrehajtó bizottsága röpiratokkal árasztja el Angliát, amelyekben a forradalmasitásra ad utasitásokat.*

A kedd délelőtt megtartott minisztertanács meghallgatta a *Sinovjev*-levél vizsgálatáról előterjesztendő jelentést, majd *a kormány elhatározta, hogy benyujtja lemondását.* A minisztertanács után *Macdonald* azonnal a királyhoz ment és *átnyujtotta neki a lemondási kérvényt.*

Baldwin csütörtökön kezdi meg kormányalakitási tárgyalásait

A konzervativ pártban nagy a mozgolódás, a vezetők között Baldwin távollétében sürün folynak tanácskozások. A leendő miniszterelnök azonban értesitette hiveit, hogy csütörtökön jön Londonba és csak [illegible] kezdi meg a kabinetalakitási irányuló tárgyalásai.

A miniszteri kombinációk során ujabb nevek nem kerültek forgalomba, csak az az egy körülmény érdemel említést, hogy *lord Birkenhead-et nem lordkancellárnak, hanem gyarmatügyi miniszternek szemelte ki Baldwin,* a lordkancellárságra pedig lord *Cawe a legkomolyabb jelölt,* aki Baldwin utolsó kormányzása alatt is ezt a tisztet töltötte be.

Asquith Egyiptomba utazott pihenni

Asquith, aki egyelőre kibukott, de bizik benne, hogy időközi választáson be fog jutni az alsóházba, üdülés céljából egy hónapra *Egyiptomba utazik.*

A Macdonald-kormány utolsó minisztertanácsa

Macdonald és a *Szinovjev-ügy* felülvizsgálatára kiküldött bizottság többi tagja, lord *Haldane,* lord *Parmoor* és *Henderson* hétfőn a Downing-Streeten háromórás tanácskozást tartottak. A *Star* szerint a bizottság a kormánynak keddi ülésén tesz jelentést. Azt várják, hogy *Macdonald bejelenti lemondását.*

Lloyd George veszi át a liberálispárt vezetését

Baldwin *Asquith*-hez levelet intézett, amelyben *sajnálkozását fejezi ki, hogy Asquith nem került be a parlamentbe, és biztositja a liberálisok régi vezérét igaz barátságáról.* Asquith azonban valószinüleg be fog kerülni mégis a parlamentbe. *A liberálisok egyik megválasztott képviselője ugyanis vissza fog lépni és helyét átadja Asquith-nek, aki kijelentette, hogy nem szándékozik visszavonulni a politikától.* Addig, amig ez a választás megtörténik, *Lloyd George lesz a liberálisok vezetője.* Lloyd George egyébként többórás tárgyalást folytatott Asquith-tel, de hogy miben állapodtak meg egymással, azt a legnagyobb titokban tartják.

Shaw a választások eredményéről

Bernhard *Shaw* szerint az angol választások a következő három nagyjelentőségü eredményt hozták létre:

1. *Anglia háboruban áll Oroszországgal.*
2. *Anglia elvesztette vezetőszerepét az európai diplomáciában.*
3. *Anglia végre megkapta azt a kormányt, amelyet megérdemel. Ez a legfontosabb a három eredmény közül.*

Nem tudják kitoloncolni az Erzberger-gyilkost

Törökország nem ad vizumot Schulz Henriknek

Budapestről jelentik: Schulz Henriket, az Erzberger-gyilkost, tudvalevően Törökországba akarják toloncolni. Ehhez elvben hozzájárult valamennyi érdekelt fél: a magyar, a német és a török kormány, sőt Románia is hajlandónak nyilatkozott, hogy Schulznak — megfelelő őrizet mellett — megengedi az átutazást.

A tervnek megvalósitása azonban a gyakorlatban nagy nehézségekbe ütközik. A török követség ugyanis csak *rendes, szabályszerü német útlevélre hajlandó vizumot adni* Schulznak, a német követség viszont, ha nemhivatalosan bele is egyezett Schulznak Törökországba való elszállitásába, *hivatalosan még ma is azon az állásponton van, hogy Schulz, mint gyilkos, kiadandó Németországnak.* Igy tehát nehezen találnak formulát arra, hogy hogyan tegyék lehetővé Schulznak a Törökországba való utazást.

Köztársasági perben

felmentő itéletet hozott a szegedi törvényszék

A vádlott a biróság előtt a köztársaság lelkes hivének vallotta magát

Szegedről jelentik: Hétfőn délelőtt igen érdekes bünügyben tartott főtárgyalást a szegedi törvényszék. A bünügy középpontjában dr. *Vér* Imre, a magyar köztársasági párt elnöke áll, aki tudvalevőleg nemrégiben repülőgépen Bécsbe szökött.

Dr. *Vér* Imre az 1922. évi nemzetgyülési képviselőválasztások alkalmával *Szentesen* képviselőjelöltnek lépett fel. Már az első napokban nagy agitációt fejtett ki és ugy látszott, hogy komoly jelöltje lesz a szentesi kerületnek. Agitáció közben a szentesi párt röpiratot is adott ki, amelyben *é esen foglalt állást a köztársasági eszmék mellett.*

A szegedi ügyészség a röpirat és egyes szóbeli kijelentések miatt vádat emelt *Vér* Imre és a szentesi köztársasági párt vezére, *Tóth* Lajos 52 éves kisgazda ellen *a királyság intézménye elleni lázitás* cimén.

A hétfői főtárgyaláson Tóth Lajos kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy mindenkor tevékeny részt vett a köztársasági mozgalmakban és *ma is változatlanul lelkes köztársasági párti.*

Néhány tanu kihallgatása után a biróság *Tóth Lajost az ellene emelt vád és következményei alól fölmentette.*

Ludendorff tábornok

államcsiny előkészitésével vádolja a volt bajor trónörököst

Bajor tábornokok viszálya Ludendorffal

Münchenből jelentik: A lapok jelentése szerint *Ludendorff* tábornok környezetében mozgalmat inditottak meg avégből, hogy a *német tisztek nemzeti szövetségét és a németországi tiszti szövetséget szolidaritásra birják Ludendorff mellett, Rupprecht trónörökös ellen.* Mind a két szövetségtől azt a nyilatkozatot kivánták, hogy helyeslik Ludendorff tábornok magatartását és *elitélik a bajor tábornoki kar határozatát, amellyel megtagadnak minden közösséget Ludendorffal.*

A németországi tiszti szövetség visszautasitotta ezt a feltevést, a tisztek nemzeti szövetsége ellenben még nem döntött s ugy mondják, hogy sokan vannak, akik hajlandók szolidaritásukról biztositani Ludendorffot.

Ludendorff tábornok egyébként *éleshangu nyilatkozatot tett közzé* a bajor tábornokok határozata ellen és burkoltan *azzal vádolja Rupprecht extrónörököst, hogy államcsinyt tervezett.* Azt állitja nyilatkozatában, hogy egy titkos ülésen tudomást szerzett arról, hogy a trónörökös november 11-én vagy 12-én, tehát néhány nappal a Hitler—Ludendorff-puccs kitörése előtt *döntő lépést akart végrehajtani.* A trónörökös evégből Münchenbe érkezett és egy *proklamációt iratott.* Az elhatározó pillanatban azonban külső körülmények miatt a trónörökös nem hajthatta végre tervét.

Froreich után . . .

Egy veszprémi gazdatiszt meggyilkolta az apósát

Veszprémből jelentik: *Froreich* Ernőnek, az egyedi gyilkosnak Veszprémben követője akadt: *Bácsi* Géza 32 éves gazdatiszt *revolverrel meggyilkolta apósát, Angeli* Márton 50 éves földbirtokost, majd revolverrel támadt a férje segitségére siető anyósára is, azonban a második gyilkosságot már megakadályozták.

Angeli Márton, Veszprém vármegye egyik legtekintélyesebb földbirtokosa, néhány évvel ezelőtt, mikor többszáz holdat kitevő vagyonához ujabb nagyobb területet bérelt ki, megismerkedett Bácsi Géza veszprémi gazdatiszttel, akit birtokán alkalmazott. Bácsi Géza, ki ugy a veszprémi gimnáziumot, mint a magyaróvári gazdasági akadémiát kitünően végezte, intelligenciája révén csakhamar megkedveltette magát kenyéradójával, Angeli Mártonnal és amikor a fiatalember megkérte Angeliék adoptált és nevelt leányát, Katinkát, a család szivesen beleegyezett a házasságba.

Az após és a vő között csakhamar differenciák támadtak, mert a jóléthe került Bácsi Géza nem akart a családi birtokon dolgozni és azt követelte apósától, hogy birtokot vásároljon részére, amelynek jövedelme fölött kizárólag ő rendelkezik. Angeli nem teljesitette veje kérését, aki ezek után teljesen elhanyagolta a gazdaságot és züllení kezdett. Emiatt napirenden voltak a veszekedések apósával.

Bácsi Géza, hogy *hozzájuthasson Angeli vagyonához, gyilkossági tervet eszelt ki.* Vasárnap az egész család együtt ebédelt és az ebéd végeztével Angeli Márton együtt maradt az ebédlőben vejével. Bácsi Géza ekkor elmondta, hogy egy sopronmegyei birtokot szeretne bérbevenni. Egész barátságosan tárgyaltak, majd igy szólt Angeli:

— Majd meglátjuk, mit tehetek értetek.

E szavakkal Angeli felkelt és kifelé indult az ebédlőből. Már majdnem elérte az ajtót, amikor Bácsi hirtelen előrántotta revolverét és rálőtt apósára. A golyó Angeli nyakába hatolt és átszakitotta a főütőeret.

A lövés zajára a szobába szaladt Angeliné is, mire Bácsi anyósát is le akarta lőni, azonban a revolver csütörtököt mondott. Erre hozzárohant, megrohanta a nyakánál és hajánál és a revolverrel oly sulyosan összeverte Angeliné fejét, hogy az a nagy vérveszteségtől elájult. A nagy lármára és kiabálásra figyelmessé lettek a házbeliek, Berner Lajos Angeliék rokona rárohant a gyilkosra és egy székkel fejbeütötte ugy, hogy nyomban összeesett. Azonban csakhamar felugrott, kifutott a házból és jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták a gyilkos merénylőt.

A rendőrségen és a vizsgálóbiró előtt is azt a vallomást tette Bácsi, hogy Froreichet akarta utánozni abban a reményben, hogy apósa halála után feleségére száll a vagyon. Vallomásához még hozzáfüzte, hogy *a gyilkosság tervéről felesége is tudott, aki még bátoritotta a gyilkosság végrehajtására.*

A rendőrség most ebben az irányban is meginditotta a nyomozást.

Meghiusul a koncentráció

A blokk elégedetlen a radikálisok válaszával

Késő éjjel jelentik Beogradból: *Timotievics* Koszta esti audienciája után a blokk pártjainak vezetői ismét konferenciát tartottak, amelyen a radikálisok válaszával foglalkoztak. A tanácskozáson *az elégedetlenek álláspontja győzött.* Az a vélemény alakult ki, hogy *az a válasz, amit a radikális-párt Timotievics Kosztának adott, egyáltalán nem kielégitő és nem egyenes felelet* a Timotievics által feltett kérdésre, hanem annak megkerülése. Emiatt a blokk vezetőinek tanácskozása után politikai körökben a hangulat megváltozott és azt hiszik, hogy *Timotievics akciója most már a blokk magatartása miatt meg fog hiusulni.* Általában arra számitanak, hogy a *dezignált miniszterelnök mandátumát szerdán vissza fogja adni a királynak* és a kibontakozási tárgyalások más alapon idulnak meg.

Beszélgetés a halál kertészével

Egy sirásó élete a föld legjobb emberei között

A sirásó bennt él a temető kellőközepén, saját háza, kertje van a halottak városában és egy kicsi darab földecskéje, amelybe azonban halottak helyett kukoricát, kumplit és virágot ültet. Egész kis virágoskert ez itt a sirok árnyékában, nefelejts, árvácska és rengeteg krizantém boritja a földet, akár egy fehér selyemtakaró és a sirásó kertészkedik a halál virágai között, amelyekkel a holtaknak kedveskednek az élők.

Negyvenöt év a holtak szolgálatában

A temető kapujában találkoztam a sirásóval. A keskeny hidat, amely az élők városát köti össze a holtak városával, nagy sereg koldus lepte el és a sirásó épen beszédet intézett a kolduskhoz. Bőbeszédüen és kitartóan magyarázott, mint egy algebra tanár és a koldusok érdeklődéssel hallgatták a biblikus értekezést.

— Ha én mondom kendnek, hogy a Jónást elnyelte a cethal, *akkor mérget vehet rá!* — szólt a sirásó az egyik Lázárra, aki a kételkedés szellemét hintette szét a hallgatóság soraiban és aztán méltóságosan hozzám fordult. Kövér, őszülő ember a sirásó, mélyen ülő, jámbor szemekkel és duzzadt, piros szájjal. Előzékenyen és szivesen mesél.

— Engem a temetőben találtak a nevelőszüleim, akik szintén sirások voltak. Itt töltöttem az egész gyerekségemet, itt nőttem fel és itt emberesedtem meg a halottak között, hálisten a legjobb egészségben.

— Hány éves most? — kérdeztem.

— Negyvenöt. Azóta *megástam már egy pár ezer sirt* — mondja nevetve. Nemsokára jubilálni fogok.

Mennyi mindenkivel találkozhatott negyvenötév alatt a sirásó, gyerekekkel, urakkal, hires emberekkel, csalókkal, tolvajokkal, katonákkal, civilekkel, akik sorjába mind elzarándokoltak szépen hozzá és akiknek az utolsó ágyát ő vetette meg.

Egy lábszárcsonton tört el karriérje

— Hogy lett sirásó?

— Nézze, ez igen körülményes. A nevelőszülők eleinte hallani se akartak róla. Iskolába járattak és ugy tervezték, hogy ha kijárom az iskolát, elküldenek külföldre kertészetet tanulni. Hatodikba jártam épen, az elemibe, amikor pont a vizsga előtt *kicsaptak.* Ez ugy esett, hogy a régi temetőbe egy asszony holttestét exhumálták és a koporsóból *kiesett a halott lábszárcsontja.* Megtaláltam és másnap elvittem az iskolába, ahol *kitünően ellátszottunk* és a lányokat rémitgettük halálra vele. De a tanitó bogaras, kellemetlen fráter volt, minden bolhából elefántot csinált és persze engem kicsapatott. *Ez a hulla törte ketté a karriéremet.* Hol lennék én azóta! . . .

Találkozás a szellemmel

Itt fájdalmasan felsóhajtott a sirásó és lassan sétálva elindultunk a sirok között.

— A szülék szörnyen bánkódtak miattam — mesélt tovább — szabadjára hagytak. Néha bejártam a városba, de legtöbbször itthonmaradtam és segédkeztem a temetéseknél. *Nagyon szép és vidám élete van a sirásónak.* Mennyi kitünő tréfát csináltunk mi, amikor még fiatalabbak voltunk! Lakott itt két sirásó, akik nem voltak szakemberek, csak ugy *napszámba ástak sirt, ha épen összetorlódott a munka* és a szüléék nem győzték egyedül. Hát megfog ez a két mafla egy nap engem, félrehinak nagy rejtelmesen és megkérdezik:

— Nó Jancsi, akarsz-e kisértetet látni?

— Tegyétek lóvá az öregapátokat! — mondtam nekik nevetve, mert mindjárt gondoltam, hogy ez csak ugratás, de ők becsületszavukat adták, hogy *az öreg Mézesné éjszakánkint kilár a sirjából.* Hát én fogadtam velük tizenöt krajcárba, mert nagyon izgatott a dolog. Ez békeidőben történt, husvét táján, *mikor a Gravalát kivégezték.* Pontosan éjfélkor lesbe álltam a sirkő mögött egy széles ásóval a markomban. *A kisértet megjelent.* Fehér lepedő volt rajta és nesztelenül lépkedett, akár a macska. *Ravasz eset volt.*

— Az ur szent nevében, ki vagy te beste szellem?! — kiáltottam rá bátran, mert tudtam, hogy nem lehet kisértet.

— *De hátha mégis az?* — gondoltam magamban és *ráemeltem az ásót.* A kisértet ekkor *hangosan elröhögte magát:*

— Ne bolondozz, Jancsi, *én vagyok* — és nyakába kapva a széles lepedőt, *elfutott.* Ma sem tudom hogy ki lehetett. De a tizenöt krajcárt nem fizettem meg a pasasoknak. Mert azt bizonyitani kellett volna, hogy valódi kisértet volt-e a jelenés vagy sem. Ez az igazság?

— Én zajosan helyeseltem.

Addig jár a bognár a temetőbe, mig meg nem nősül

Az egyik kripta előtt megálltunk. Valóságos kis villa márványból. A sirásó körültekintett, majd leült a kőpárkányra.

— Igy aztán az évek során benmaradtam a sirásó brancsban — folytatta élete történetét.— Sok heccet csináltak velem az öregek, mig serdülő gyerek voltam, *de hát ez minden szakmában előfordul a kezdőkkel.*

— Ezelőtt husz évvel megnősültem. *Szintén a brancsból,* ámbár nem tartjuk valami különösebben a barátságot. Két fiam is van, belőlük is sirásó lesz, ha felnőnek. *Ki-ki maga mesterségét üzze* és a sirásás *a legbékésebb, legszelidebb mesterség az egész világon.* A lányom, az tavaly ment férjhez egy bognárhoz. Itt ültük meg a lakodalmát. Nem szivesen adtam hozzá, elhiheti, *nem szeretem én az ilyen világi foglalkozásu embereket,* de bolondul ragaszkodtak egymáshoz, a fiu addig mászkált ki a temetőbe *az anyja siridhoz,* mig aztán elszerette a lányomat. hát mit tehettem volna? *Én nem vagyok a kőszivü anák közül való.* Hagytam őket.

— Nem fél a halottaktól?

— Már hogy félnék tőlük? — kérdi megbotránkozottan — Csak nem vagyok gyerek! Nem bántanak ezek senkit soha, semmi baiom sincs velük és ha a temetőbe járok, *nem is jut eszembe, hogy a lábam alatt halottak porladoznak,* olyan az érzésem inkább, mintha egy nagy virágoskertben lennék. Itt a rossz emberből is jó ember lesz. *A halott ember a legjobb ember a földön.*

Tóth Imre sirja tele van virággal

Egy dusan felvirágozott domb előtt asszonyok csoportosultak.

— Itt fekszik a Tóth Imre, akit felakasztottak — mondja a sirásó. — Naponta kijönnek hozzá mindenféle nők és az édesanyja is ittjárt gyönyörü virágokkal. Halottaknapján pedig *valóságos bucsuárás volt a sir körül.* Mindenki őt tudakolta:

— Hol van eltemetve a Tóth Imre? Legalább harmincan megkérdezték. Csupa nők.

. . . ezalatt otthon . . .

Alacsony, palafödeles házban lakik a sirásó. Vagy husz liba szaladgál az udvarán, malacok és tyukok és hátul az istállóban tarka fejőstehén bőg. Örömmel konstatáltam le, hogy a sirásó nem hal egykönnyen éhen.

— Édesapám, *friss hulit hoztak!* — jelenti az ajtóból egy kis pöttöm emberke, mire az apja felháborodottan leszidja a kis kegyeletsértőt és egyszerü, istenes szavakkal megvilágitja előtte a halottgyalázás fogalmát. Szinte végszóra egy gyászruhás asszony jött át az udvaron.

— Itthon a felügyelő ur? — kérdi és a sirásó szolgálatkészen elébe ugrik.

— Bársonykát szeretnék az uram siriára — mondja az özvegy és mig a kert felé mennek, a sirásó szürke szemei kigyulnak, mint az automobil-lámpák.

— Talán ebből a lilából tetszik parancsolni? — lelkendezik az ujjait nyüzsgetve —, valami csudás diszkrét szine van! — és a halál bánatos kertésze ebben a pillanatban épolyan kereskedővé vedlett át, mint a többi kalmár, aki rizskását s ruhát árul és lelket és pénzt csereberél a zord városi boltok mélyén.

(t. i.)

Orgyilkosságokra készült a romániai diákszövetség

Miniszereket és zsidó bankárokat akartak eltenni láb alól

Bukarestből jelentik: A romániai liberális sajtó érdekes leleplezéseket közöl az antiszemita fascista diákszövetség müködéséről. Ezeket a diákszövetségeket *Cuza* Sándor jassyi egyetemi tanár kezdeményezte annakidején. Szervezeteket alapitott Bukarestben, Csernovitzban, Kolozsvárott, Temesvárott és Jassyban, amelyek már a numerus clausus kérdésénél is jelentős szerepet játszottak. A kormány akkoriban az egyetemeket a diák-botránvok miatt becsukatta és megnyitásukat csak akkor engedélyezte, amikor a diákok kijelentették, hogy a numerus clausus követelésétől elállanak.

A diákokat az egyetemeken kivül álló politikai körök utóbb eszközül használták fel arra, hogy *filoszemita miniszereket és előkelő zsidó pénzügyi embereket még gyilkosság utján is eltegyenek láb alól.* Amikor azután az ilyen bünténvekre alakult összeesküvésnek egyik részese, egy diák a rendőrségen kipattantotta az ügyet, akkor derült világosság az egész hatalmas bünszervezetre, a merénylet tervezőit azonban az esküdtek felmentették. Most, hogy az antiszemita diákok ujra mozgolódni kezdenek, a kormány annál nagyobb erély kifejtésére határozta el magát, minthogy *a bolsevista támadások,* az *utlevélbotrányok* és az a körülmény, hogy vasuti közegek *több mint százmillió leit elsikkasztottak,* a kormány helyzetét amugyis nagyon megingatták, s a kormánynak létérdeke, hogy megmutassa, hogy ura a helyzetnek.

Ujabb letartóztatás

a kikindai postalopások miatt

A levélhordót gyanusitják a pénzeslevelek fosztogatásával

Kikindáról jelentik: A kikindai postahivatalnál elkövetett pénzeslevél-fosztogatások ügyében *Pavlevics* postarevizor és *Nedelikovics* Bosko államügyész tovább folytatják a vizsgálatot. A szabadlábra helyezett *Mirics* Szlobodán postatiszt ellen semmi bizonyiték nem merült fel, mindamellett Miricset, — akinek családja kétezer dinárt megtéritett, — elbocsátották állásából, a további eljárást azonban megszüntették ellene.

Ujabban sulyos gyanuokok merültek fel *Gyurgyev* Veszelin levélhordó ellen. Gyurgyevet már hónapok óta figyelték, mert az utóbbi években feltünő gyorsan gazdagodott, régebben házat vett, néhány héttel ezelőtt pedig egy hold szőllőt vásárolt Kikindán. A levélhordó táskájában két vargatüt találtak és azt hiszik, hogy ezekkel nyitotta fel a kifosztott leveleket. Tiz levelet is találtak nála, amelyeknek pecsétje le volt törve. A letartóztatott postaszolga tagadja a lopásokat. A nyomozást folytatják.

Akik végigrabolták az országot

A novisadi rendőrség letartóztatott két veszedelmes betörőt

Noviszádról jelentik: A noviszádi rendőrség kedden este 8 órakor a tuzlai törvényszék megkeresésére letartóztatta a kisázsiai Emigal községből származó *Begtacsevics* Szalkó cipészt, akit a tuzlai hatóságok többrendbeli betörés és sikkasztás miatt köröznek. Begtacsevics letartóztatása után beismerő vallomást tett és elmondta, hogy augusztus óta él Begovics Mihajló név alatt Noviszádon, ahol már a mult hónapban szintén hathónapi börtönre itélték egy augusztusban elkövetett betörés miatt. 1920-ban Szomborban Morankics Szatyir név alatt élt és itt betörésért 15 hónapra, ennek letöltése után 1922-ben 18 hónapra itélték, a büntetés elől azonben megszökött és azóta hamis nevek alatt élt más városokban.

Begtacsevicset a rendőrök egyik haltéri kis kocsmában tartóztatták le és vele együtt elfogták *Szloboda* Károly foglalkozásnélküli egyént is, aki a boszniai *Samac községben félévvel ezelőtt egy csendőrt meggyilkolt* és azóta szintén körözik. Szloboda, aki azelőtt Ollar Szteván néven Verbászon élt és ott elkövetett betörései miatt kétévi börtönbüntetését kitöltötte, részt vett Begtacsevics betöréseiben. A két rovottmultu embert át fogják adni az illetékes boszniai hatóságoknak.

Bigámistákat tenyésztenek Amerikában

Celler brooklyni képviselő a bevándorlási törvény hatásáról

Newyorkból jelentik: Emanuel *Celler*, a brooklyni kerület képviselője legutóbb nagy beszédet mondott a bevándorlási törvény ellen, amelyet elsősorban *erkölcsi szempontból* birált meg. Megállapitotta, hogy a kvóta-törvény veszedelmesen szaporitja a bigámisták számát és az erkölcstelenség melegágyát teremtette meg.

— Az Egyesült Államok — mondotta Celler — olyan állapotok elősegitéséhez nyujt segédkezet, amelyek a lehető legimmorálisabbak. Nagyon sok bevándorló, aki még nincs itt öt éve, hogy polgár lehessen és ezért nem tudja kihozatni feleségét, az egyedüllét miatt, vagy mert amugy is hajlik rá, viszonyt köt háztartásvezetőnőjével, vagy más asszonnyal és vele mint férjfeleség él együtt. A bevándorlási törvény bigámista viszonyba sodorja ezeket az embereket. Uj családi kötelékek születnek és a férjek elfeledkeznek külföldön lévő családjaikkal szemben tartozó kötelességeikről.

Kijelentette ezután Celler, hogy akciót fog inditani a kongresszusban a bevándorlási törvény módositására olyan formában, hogy bocsássák be azoknak az idegeneknek feleségeit és kiskoru gyermekeit is, akik bejelentették polgárosodási szándékukat.

A magyar kormány a magyarországi nemzetiségekért

Biztositja a kisebbségi nyelvek használatát a közhivatalokban

Budapestről jelentik: Félhivatalos jelentés szerint a magyar kormány a nemzeti kisebbségek panaszait figyelembe véve, rendeletet adott ki, amellyel orvosolni kivánja a magyarországi kisebbségek sérelmeit.

A rendelet szerint *azokon a vidékeken, ahol a lakosság egyötöde-része nemzeti kisebbség, a közhivatalokba csak olyan tisztviselők nevezhetők ki, vagy választhatók meg, akik irásban és szóban birják a kisebbségek nyelvét.*

A kormány rendelete általános megnyugvást keltett a szerb, német- és tót kisebbségek körében.

Sevillába telepitik át a friedrichshafeni Zeppelin-gyárat

Zeppelinek fogják lebonyolitani a légiforgalmat Spanyolország és Argentina között

Madridból jelentik: A spanyol katonai repülőügyek főnöke *hivatalosan* közli, hogy *kész a szerződés a friedrichshafeni léghajógyárral* és a megállapodások értelmében *Zeppelin német vállalata Sevillába fog áthelyezkedni*, hogy német vezetés alatt nagy léghajókat épitsen, amelyek *légiforgalmat fognak lebonyolitani Argentina és Spanyolország között.*

Herrers repülőügyi parancsnok elmondta a lapok tudósitóinak, hogy legelőször *négy nagy Zeppelint fognak épiteni* a sevillai telepen, egyenként 30.000 köbméter ürtartalommal és 9 darab 400 lóerős motorral. Ezeknek a léghajóknak akciója 25.000 kilométerre fog terjedni. *A szerződés alapjául az Amerika számára épült Z. R. III. teljesitőképességét vették.* Már megalakult a sevillai léghajóépitő részvénytársaság s alaptőkéje *90 millió pezeta. Alfonz* király rendkivül érdeklődik a vállalkozás iránt és az ő védnöksége alatt ment végbe a részvényjegyzés. Ugy tervezik, hogy az első Zeppelin, amely spanyol földön épül, 1927-ben, *a spanyol-amerikai kiállitás megnyitásának napján fog elindulni Sevillából Buenos-Airesbe.*

A tornyospusztai gyilkos család

Montányi Károly belehalt sérüléseibe

Jelentettük már, hogy *Montányi* Károly tornyospusztai gazdálkodót felesége és mostohagyermekei vasárnap este annyira összeverték, hogy a gazdálkodót sulyos koponyasérülésekkel be kellett szállitani a szentai közkórházba.

Másfél napig tartó szenvedés után **Montányi Károly kedden délután 2 órakor a kórházban kiszenvedett.**

A szerencsétlen gazda, akit felesége és gyermekei verték halálra, egy pillanatra sem nyerte vissza eszméletét s a halotti szentségeket sem vehette föl s *a rendőrség sem hallgathatta ki.*

Vádolnak a tanuk

Még élt Montányi Károly, amikor a szentai rendőrség megkezdte a tettesek és a tanuk kihallgatását.

Montányi Istvánné és a gyermekei megismételték azt a vallomásukat, hogy *önvédelemből* ölték meg az ötvenhat éves gazdát, aki vasárnap részegen jött haza, rátámadt a feleségére, akit agyon akart verni s az asszony és gyermekei csak ugy tudták megmenteni életüket, hogy *baltával védekeztek.*

A tanuk kivétel nélkül megcáfolják a gyilkos családjának ezt a védekezését. Tizenöt tanu jött be Tornyosról Szentára, valamennyien szomszédai Montányiéknak. Az egyik tanut, *Kovács* Józsefet, amikor kocsijával Szentára jött, baleset érte, leesett a kocsiról s *oly sulyos sérüléseket szenvedett*, hogy kórházba kellett szállitani. Őt nem lehetett kihallgatni, a többi tanu azonban egyértelműen azt vallja, hogy az 56 esztendős *Montányi Károly békés természetü, csendes ember volt*, a légynek se vétett, felesége ellenben házsártos, veszekedő asszony, akinek *kinzásait* a szegény férj éveken át zugolódás nélkül türte.

A tanuk között vannak *Fábrik* Jenő és *Sándor* Ferenc tornyospusztai földmivesek. Azt vallják, hogy vasárnap délelőtt 10 órától 12-ig s ebéd után 6 óráig együtt voltak Montányi Károllyal a tornyosi Burány-kocsmában. Montányi az egész idő alatt mindössze *öt pohár bort ivott*, nem volt tehát részeg, *szinjózanul távozott a kocsmából.*

A tanuvallomást megerősiti a rendőrség helyszini vizsgálata. Megállapitották, hogy Montányi otthon rendesen levetőzött, a ruháját is rendberakta az ágy melletti széken s a szobában sem látszik semmi nyoma a dulakodásnak.

A rendőrorvos megállapitotta, hogy Montányi Károlynén *semmi sérülés, sőt karcolás sincs*, holott ha igaz volna, amivel Montányiné védekezik, hogy az ura őt fojtogatta, ennek nyomának kellene lenni. Montányi mostohalányán, Franciskán van ugya horzsolás s a füle is meg van sérülve, ez azonban nem jelentékeny s nem arra vall, hogy a lány élete Montányi támadása következtében komoly veszedelemben forgott volna.

A rendőrség feltevése szerint Montányit akkor támadták meg, amikor levetőzött s le akart feküdni. Montányi védekezett s menekülni akart, közben azonban a vizeskancsóban megbotlott, elesett s ekkor baltával támadták meg.

A rendőrség feltevését igazolja *Toldi* Károly a meggyilkolt Montányi szomszédja, aki szerint *annyira ütlegelték Montányit, hogy az ütések zaja ugy hallatszott, mintha fát vágnának.* Toldi a jajgatásra lett figyelmes, kinézett s látta, hogy Montányiék 13 éves fia az udvarban áll s gyertyát tart a kezében, Montányiné és Franciska nevü lánya pedig gyertyavilág fénye mellett *baltával verik* a küszöbön fekvő, véres embert. Toldi oda is szólt:

— *Ne bántsák már azt a szegény embert!*

Montányiné azonban azt felelte:

— *Ha mi nem verjük, ő ver minket.*

Montányinak az első házasságából három gyermeke van, Mária lánya 30 éves, Károly fia 27 éves s Vera lánya 14 éves. A gyerekek közül azonban egyik sem lakik otthon, *a mostoha anyjuk kiküldözte őket a házból*, s az apjukat is éveken át gyötörte.

Montányi Károly tragikus sorsa Tornyoson és Szentán nagy részvétet keltett s a gyilkos asszony és gyermekei iránt általános a fölháborodás.

A meggyilkolt Montányi holttestét szerdán boncolják fel Szentán.

Osztozkodnak Nagyatádi politikai örökségén

Gaál Gaszton a földmivelési tárca jelöltje

Budapestről jelentik: Nagyatádi *Szabó* István alig hunyta le a szemét, máris megkezdődtek a személyi harcok politikai örökségéért. A földmivelésügyi tárcának máris vagy féltucat aspiránsa van. A kisgazdaképviselők természetesen maguknak követelik a földmivelésügyi miniszterséget és Nagyatádi bársonyszékében *Mayer* Jánost, az egységespárt elnökét, vagy *Könyves* Lajost, a legidősebb kisgazdaképviselőt, az elhunyt kisgazdavezér legbizalmasabb hivét szeretnék látni.

Bethlen miniszterelnök, a földmivelési tárcát, hir szerint, *Schandl* Károly államtitkárnak szánja, aki a minisztériumnak Nagyatádi mellett, eddig is a tényleges vezetője volt. Az egységespárt nagybirtokos szárnya gróf *Hoyos* Miksa kinevezése mellett kardoskodik, azonban a kisgazdáknak ugy Schandl, mint Hoyos személye rendkivül ellenszenves. *A földmivelési tárca legkomolyabb jelöltje Gaál Gaszton*, a legképzettebb, de egyben legkonzervativabb agrárpolitikusok egyike.

A megüresedett nagyatádi kerületet az elhunyt miniszter legszükebb környezete *Szemző* Ernőnek, a Károlyi-kormány volt államtitkárának szánja, aki hosszu ideig Bécsben élt, mint emigráns, de azelőtt és azután is meleg barátságban állott Nagyatádi Szabóval. A fajvédők *Bogyay* Jenő árvaszéki ülnököt léptetik föl vele szemben, mig az egységespárt hivatalos jelöltje valószinüleg *Sárközy* György somogymegyei főispán lesz.

Fizetésképtelenség biróhiány miatt

Nagy kényszeregyezségi bejelentés Noviszadon — Visszautasitott 100-százalékos egyezségi ajánlat

A noviszadi *Brandeis Testvérek*, cukorkagyári cég, továbbá a cég tagjai, Brandeis József, Brandeis Hinko Bragiora és Fischl Herman ugy a cég, mint önmaguk ellen *kényszeregyezségi* eljárás meginditását kérték. A bejelentés szerint az aktivák 2.155.172.63 dinárt tesznek ki, mig a passzivák 1.326.934.95 dinárra rugnak.

A bejelentés szerint az aktivák 728.247.67 dinárral meghaladják a passzivákat, ugy, hogy a mégis beállott fizetésképtelenséget a cég beadványában azzal magyaráz meg, hogy 415.172.63 dinárt kitevő külnevőségeit a noviszad törvényszéknél levő *biróhiány* miatt nem tudja behajtani.

A cég hitelezőinek kiegyenlitésére *100 százalékos egyezségi ajánlatot tesz*. Már ezt megelőzőleg moratóriumot kért, de a hitelezők azt megtagadták, amire most a kényszeregyezségi eljárás meginditását kérte.

A cég egyezségi ajánlata szerint az 50.000 dinárón *alul* tartozásait *teljes összegben és azonnal* egyenliti ki, mig az 50.000 dinárón *felül* tartozások 25

százalékát *száz százalék* erejéig 4 részletben *kilenc* hónap alatt, a hátralévő 75 százalékot ugyancsak *száz* százalékban a 15. hónaptól a 24. hónapig, vagyis az egyezség létrejöttétől *két éven* belül egyenliti ki. A bejelentésben sem a *kamatokról*, sem az egyezség betartásáért való *szavatosságról* említés nem történik.

A cég 44 hitelezője közül a Centralni Kreditni Zavod 340.000, a Jugoslavenska Bank 200 ezer, a Zadruzsna Gospodarska Banka 180.000, a Centralna Banka za Trgovinu 70.000, a Srpska Trgovocska Banka 49.500, az Agrarni Commercialni Banka 27.000 dinárral, a kereskedelmi tartozások közül Fagoni Vinko Noviszad 59.901, Náger Artur Noviszad 25.000, a verbászi cukorgyár 20.000, Róth Antal Noviszad 20.000, Giffinger és Siebold 23.220.25, Lichstein és Társa Noviszad 18.960, Wolf Samu és fia Noviszad 21.000 dinárral, továbbá a külföldi hitelezők közül Wolf Netter Ludwigshafen a/B. van jelentékenyebben érdekelve.

A kényszeregyezségi tárgyalást jövő évi *január 3-ára* tüzték ki és vagyonfelügyelőül dr. *Ilics* Radoszláv noviszadi ügyvédet rendelték ki.

Kedden volt ez ügyben a noviszadi hitelezők védegyletében az első *hitelezői ülés*.

A *bankok* — miután jelzálogbiztositékaik vannak — a hitelezők mozgalmában nem vettek részt. Ellenben a kereskedelmi hitelezők ugyszólván teljes számmal vettek részt. A hitelezők a felajánlott egyezséget — mert a cég sem kamatot nem ajánlott, sem garanciát nem nevezett meg — *visszautasitotta* és felszólitotta a céget, hogy ujabb és előnyösebb ajánlatot tegyen. Egyben a biróságnál azt a kérelmet terjesztette elő, hogy *három hitelezőt* a vagyonfelügyelő mellé a kényszeregyezségi eljárás lefolytatására szakértőként nevezzen ki.

Betörések napja

Noviszádon

Egy éjjel — három betörés

Noviszádon a betörések az utóbbi időben mindjobban elharapództak. Néhány nap óta ugyszólván egyetlen éjszaka sem mult el, hogy egyik vagy másik külvárosi utcában üzletet fel ne törtek volna. A tettesek mindeddig nem kerültek kézre és a rendőrség az eddig elkövetett betörések *egyforma módon* történt végrehajtásából arra következtet, hogy egy szervezett betörőbanda garázdálkodik, amely főleg üzletek kifosztására irányitja minden tevékenységét. A noviszadi rendőrség erélyesen nyomoz a betörők után, mindeddig azonban nem sikerült nyomra találniok.

Hétfőről keddre virradó éjjel *ujabb három betörés* történt.

Bratyovan Nándor vegyeskereskedő Vojvoda Sublicka-ucca 18 alatti üzletét ma éjjel ugynevezett ácsvaskapcsokkal feltörték és onnan női és férfi ruhanemüeket, csokoládét, sajtot, selymet, szalámit 10.000 dinár értékben, továbbá a kézipénztárból 400 dinár készpénzt elvittek. A tettesek az üzletben felejtették a kapcsolóvasat, amellyel az ablakokat felfeszitették.

Ugyancsak hétfőről keddre virradó éjjel törtek be *Petrovits* Mládennak Slovácska-ucca 54 szám alatti vegyeskereskedésébe, de itt az épp akkor hazaérkezett házbeliek riasztották el a tetteseket a már megkisérelt betörés kivitelében. Az ablak ugyanazonmódon volt felfeszitve és történetesen ott is maradt egy ácsvaskapocs.

A hétfői éjszaka harmadik betörését *Kuhard* Károly Telecski-ucca 24 alatti lakásában követték el, ahol 860 dinár készpénzt vittek el.

Ma jelentkezett a rendőrségnél *Ábula* György és Egri Imre, akik látták, hogy a Slovacska-u. 54 alatti vegyeskereskedés ablakát *két katona* feszitette fel, de a katonák elmenekültek.

A nyomozás folyik.

Szeretve mind a börtönig

A gyilkos noviszadi baritonista kihallgatása

Dr. *Skrebljin* Iván noviszadi vizsgálóbiró kedden reggel kezdte meg *Timotiev* Gregorie Mihajlo gyilkossági ügyében a kihallgatásokat. Elsőnek a gyilkos operaénekest hallgatta ki, aki megismételte a rendőrségnél tett vallomását. Timotiev után *Slovenac* Galina városi dijnoknőt, akinek a tragédiában főszerepe volt, hallgatta ki a vizsgálóbiró. *Timotiev* ugyanis megkérte *Slovenac* Galina kezét, aki hajlandó is volt Timotiev felesége lenni, de lelkiismereti kötelességének tartotta Timotievet még az eljegyzés előtt figyelmeztetni, hogy *Kamerefsky* két hét előtt azzal az ürüggyel, hogy a leány által kért *kokaint* átadja, *a leányt a lakására csalta, ott nagyobb adag kokainnal elkábitotta és erőszakot követett el ellene.* A leány azóta buskomor, ami Timotievnek is feltünt és Galina csak hosszas faggatás után vallotta be titkát. Timotiev nyomban, amikor a történtekről értesült, megmondta a leánynak, hogy *bosszut áll meggyalázóján.*

Utólag a gyilkossági ügy egy érdekes epizódja derült ki. A leány a gyilkosság elkövetésekor ugyancsak abban az orosz vendéglőben volt és Timotiev a gyilkosság után magához intette a leányt, néhány szót sugott a fülébe, mire *a leány még ott a vendéglőben megcsókolta a gyilkost.*

Egy fültanu szerint Timotiev akkor azt mondta *Slovenac* Galinának:

— Sok esztendei börtön vár reám, de nem bánom. Becsületed védelmében akár meg is halok.

A meghatott leány erre megcsókolta és szinte öntudatlanul azt rebesgette:

— *Szeretlek!*

Pár perccel utóbb megvasalva vitték el Timotievet.

Árvizkatasztrófa Franciaországban és Németországban

Trier és Duisburg viz alatt — Frankfurt veszedelemben

Párisból jelentik: Franciaország minden részéből a folyóvizek, különösen a *Rhone, Moesel, Aisne* és a *Meuse* rendkivül fenyegető emelkedéséről érkeznek hirek. A folyók partján lakó embereket figyelmeztették a hatóságok, hogy lakásaikat hagyják el. Három nap óta szakadatlanul esik az eső és ez teszi fenyegetőbbé a helyzetet.

A *Mosel* folyó áradása kedden katasztrófálissá vált. A viz behatolt a folyó mentén elterülő *Trierbe* és az egész várost elöntötte. Viz alá kerültek a temető és a városba vezető utak, valamint a vasuti vonalak is.

Kedden délután állandóan emelkedett a viz állása és legutóbb már oly magasra nőtt, hogy *a házak emeletéig ér. A hatóságok az egész várost kiüritették.*

Frankfurti jelentések szerint *Duisburg is teljesen viz alá került.* Nagymennyiségü áru pusztult el, mert elsősorban a lakosságot igyekeztek megmenteni. A *Majna* völgye tengerhez hasonlit.

A Majna áradása folytán az elöntés veszélye fenyegeti *Frankfurtot* és *Hannaut* is.

A hatóságok minden előkészületeket megtettek a városok kiüritésére.

Benes cseh királlyá akarja koronáztatni Habsburg Ottót?

Az osztrák legitimisták lapjának szenzációja

Bécsből jelentik: Az osztrák legitimisták orgánuma, a *Staatswehr* fantasztikusan hangzó jelentést közöl legutóbbi számának első oldalán »*Ottó császár megkoronázása Csehország királyává*« *cimen.* A legitimista ujság azt irja, hogy jelentést kapott megbizható helyről *Benes* csehszlovák külügyminiszter szenzációs akciójáról, amely a magyar legitimisták körében állandó szóbeszéd tárgyát képezi. Benes eszerint szeptember elején inkognitóba, Lequeitoba utazott és Zita császárnőnek a következő ajánlatot tette:

— Massaryk elnök magas kora és fáradtsága folytán rövid időn belül aktuálissá válik Csehszlovákiában az államfő-választás kérdése. A kormányhü elemek, tehát a lakosság majoritása nem akar uj elnököt választani, hanem a legitim Habsburg-uralkodót, tehát Ottó császárt akarja az állam élén látni és Prágában a Vencel-koronával Csehország királyává koronázni. Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia azután jelenlegi állami határaikat fenntartva gazdasági és politikai dunai konföderációt alkotnának. A Habsburg-uralkodónak az év egyharmadát Prágában, egyharmadát Bécsben és egyharmadát Budapesten kellene töltenie. A kis Ottónak a német és magyar tanitókon és nevelőkön kivül cseh oktatókat is kell kapnia.

A *Staatswehr* adós marad azzal, hogy Benes állitólagos propozicióra Zita miként válaszolt? A jelentéshez a legitimista orgánum hosszabb kommentárt is füz, amely éles kifakadásokat tartalmaz a magyarok ellen, akik az osztrák legitimista lap szerint állandó rákfenéi voltak a Habsburg-monarchiának és aminek mostan végre meg kell változnia. Ottó koronáztassa meg magát Csehország királyává is. IV. Károly nagy hibát követett el, amikor 1917-ben nem koronáztatta meg magát Csehország királyává.

A jelentés alig hihető, csak azt teszi hihetővé, hogy egy olyan pártlap közli, amely eddig a legminősithetetlenebb és legdurvább módon támadta meg Csehországot és főként Benest.

A legitimista lap ugyanebben a számában cikket közöl a magyar legitimizmus ügyének állásáról is és ebben — ugyancsak eddigi magatartásával szemben — *igazoltnak jelenti ki Horthy Miklós magyar kormányzónak és Bethlen István gróf miniszterelnöknek magatartását a király-puccsok alkalmával* és megállapitja, hogy a magyar kormány jobb szándéka ellenére kényszerhelyzetben detronizálta IV. Károlyt. Ebből a cikkből az tünik ki, hogy az osztrák legitimisták körében a magyar kormánnyal szemben is hangulat-változás tapasztalható. Összevetve azt a fentebb ismertetett cseh vonatkozásu jelentéssel, annyi mindenesetre megállapitható, hogy a legitimista mozgalom kuliszszái mögött jelentős tárgyalások folynak és szenzációs átcsoportositások vannak folyamatban még akkor is, ha a Benesről szóló jelentésnek nem lehet hitelt adni.

A JÓ VIDÉK

Jó napot kolléga ur!

E tanulságos, erkölcsös és fordulatos történet hőse: egy vajdasági város rendőrkapitánya. A kapitány ur egészen kivételes népszerüségnek örvend a városában, amit meg is érdemel. A hivatalában kemény és éber, a hivatalán kivül kellemes, elmés, jovialis ur. Az irásjelek közül nem ismeri a *holt-pontot*, de feltetlenül ismertté teszi a *tettest*. Ismeretlen tettes a prakszisában nem fordul elő. A kapitány ur a legjobban öltözködő ember a városban. Ami nem könnyü dicsőség egyrészt a rivális gavallérok, másrészt a helyi szabómüvészet nem egészen elsőrangu mesterei miatt. Érthető tehát, hogy mikor pár évvel ezelőtt az ollónak egy uj tenoristája telepedett meg a városban, a rendőrkapitány urnak kellett kitapasztalni a müvészetét. Uj ruhát rendelt nála. Semmi kétség, hogy a szabó, akit nevezzünk a szép zenget kedvéért Horpacsek urnak, egész lelkét belélehelte a krecáióba. De hát, Istenem, mindenkinek csak egy lelke van és . . . olyan, amilyen van. A kapitány ur felpróbálta az uj ancugot, jól megmustrálta magát a tükörben, azután odafordult Horpacsek urhoz és kezet nyujtott neki:

— Kedves mester, én önt ezennel kollégámnak fogadom.

A szabó a hálától kábultan, tétován vetette fel a kérdést:

— Minek köszönhetem ezt a megtiszteltetést?

— Mert megilleti, kedves Horpacsek ur. Én se tudok ruhát szabni, maga se tud. Igy hát kollégák vagyunk.

Ezután a felvilágositás után Horpacsek mester többé sehogy se tudott örülni a megtiszteltetésnek. A kapitánynyal való találkozást éppenséggel nem kereste, az éppoly természetes, mint az, hogy a kapitány se háborgatta többé a mütermében.

Pár hónappal ezelőtt azután olyan eset történt a városban, ami fájdalmas nóvumot produkált a kapitány ur prakszisában. Betörők jártak egy boltban. Sokat nem raboltak, jelentékeny a história nem volt, de azzá lett azzal, hogy a tettesek semmiképpen se voltak rábirhatók az inkognitójuk levetésére. A nyomozás a legnagyobb erőfeszitéssel, fáradhatatlan, szinte szilaj igyekezettel folyt — eredménytelenül. A tettesek bizony ismeretlenek maradtak. A kapitány ambiciója sulyos sebből vérzett. Heteken át elrabolta az álmát a fatális kudarc. A barátai alig tudták megvigasztalni. De lassan kezdett bemohosodni a dolog. Bele kellett törődni.

A minapában a kapitány ur egy pár barátjával sétált az uccán. Egyszerre jön velük szembe Horpacsek ur, a szabó. Máskor a derék ember ilyen véletlen találkozáskor azt tette, hogy átment az ucca tulsó felére. Most éppen megforditva cselekedett. A tulsó oldalról átlebegett az innensőre és hangos barátsággal köszöntött rá a kapitányra:

— Alázatos szolgája, kolléga ur!

A kapitány ur meghökkent. Odatoppant az emberke elé és kissé barátságtalan hangon érdeklődött:

— Hallja-e, izé ur, mi jogon titulál maga engem a kollégájának?

Horpacsek ur alázatosan hajolt meg:

— Mert megilleti. Én se tudok tetteseket kinyomozni!

A kapitány urnak hirtelen erős viszketés állt a tenyerébe. De mégse a viszkető tenyerét vakarta meg, hanem a tarkóját egy kicsit, ami nem is viszketett. Egy pár percig gondolkodott. Azután egy kicsit elmosolyodott és csöndesen szólalt meg:

— Az ördög vigye el magát, kolléga ur. Jöjjön el hozzám délután és hozzon szövetmintákat. Kénytelen vagyok még egy öltözet ruhát csináltatni magával. Mert igazságos ember szeretek lenni és meg kell próbálnom: — *hátha magának is csak egyszer nem sikerült?* . . .

HIREK

GALINA

A legszebb orosz nő, akinek tizenhét esztendős ifjusága köré egy gyilkosság misztikuma szövődik.

Az orosz emigráció nagy szinjátékában nem az első drámai epizód: szerelem, hálál, revolver és hallgatás.

Gentlemanlike.

Hallgat a a gyilkos, aki a nyomorban is megmaradt a cári hadsereg hadnagyának, aki a tiszti kardbojt parancsára használta fegyverét egy nő védelmében, aki közelállt hozzá. Hallgat a halott és hallgat a nő. Ez minden beszédnél ékesebben magyarázza meg, hogy miért kellett Mihajlovics-Kamarefski orosz menekültnek, a noviszadi közjegyző irnokának meghalnia.

Ideálisan szép férfi volt Mihajlovics-Kamarefski, ideálja a nőknek, hóditásokkal, sikerekkel. Slovecka Galina pedig a legszebb nő az orosz kolóniában. Ez a szépség, a leány most feslő fiatalsága avatták a kisvárosi hivatalnoknőt a véres regény hősnőjévé, akiért egyik szerelmes meghalt, a másik a börtönbe került.

Hogy mi történt, — senki sem tudja pontosan. Csak sejtik, mint bizonyosságot tudják. A gyilkos azonban hallgat, hiszen éppen azért ölt, hogy a másik is hallgasson. Nem féltékenységből, hanem a női becsület védelmében dördült el az öt lövés a noviszadi orosz kaszinóban. Timotiev Grigorie Mihajló szinész és orosz tiszt nem mentegeti magát és nem vádolja a — másikat. Hallgat.

Galina, a szép orosz leány pedig irtózattal hallja, — nem a gyilkos, hanem a halott nevét.

A meggyilkolt vétkezett ellene.

Slovecka Galina magasrangu katonatiszt leánya; — urinő itt is, távol földön, egyedüállón, a városházi hivatalszoba poros aktái között és szubtilis leány az agyagpadlós, fülledt szobában, ahol negyedmagával kell szegénységében meghuzódnia. Minden vagyona a régi otthon emléke, a gimnáziumi nevelés, a gyermekszobából magávalhozott levegő, a ragyogó fiatalság és körülrajongott leányság.

Ettől akarták megfosztani, ezért kellett Kamarefskinek meghalnia.

A közjegyző irnoka, az orosz Adonisz nem elégedett meg a sikerek tömegével. Még egy sikert akart. Galinát akarta. Üldözte szerelmével az egész orosz kolónia körülrajongott szépségét, talán igéretekkel, talán esküvel, — mindenesetre azonban csellel és erőszakkal is. A férfiszépség, igéret nem használt; Galina erős maradt. Timotiev Grigorije Mihajlóhoz füzte barátság, vonzalom, amely házassággal szokott végződni.

Kamarefski cselt használt. Mesélt álmokról, varázslatos képekről, amiket az ópium, a kokain nyujt, ami jobb mindennél. A szerelemnél is. Már nem beszélt szerelemről.

A kokain-szeánszon megjelent Galina, Kamarefski pedig tulságosan erős kokain-adagot nyujtott a leánynak. Ami ezután történt, arról csak a hadnagy tudott. És kezébe vette a revolvert.

Az élők hallgatnak a titokról. Csak a halott beszél. — kas.

— **A noviszadi városi közgyülés tárgysorozata.** Noviszadról jelentik: A városi tanács kedd déli ülésén állapitotta meg a legközelebbi városi közgyülés napirendjét. A közgyülést — amint már jelentettük — dr. *Risztics* Milán főispán a jövő hét egyik napjára fogja egybehivni. A közgyülés napirendjén 28 tárgy szerepel, köztük a vasutigazgatóság kérelme 6 hold városi földnek a létesitendő modern fütőház céljaira, továbbá a vasuti-ucca páratlan oldalán lakó háztulajdonosok kérelme az uj ucca nyitásával kapcsolatban terület átengedése iránt, a fakereskedők kérelme a fatelepek központi elhelyezése alkalmából a strand meltetti terület átengedése iránt, továbbá a hidépités ügye.

— **Az országos egészségügyi felügyelő Becskereken.** Becskerekről jelentik: *Zsivanovics* Milivoj, a beogradi közegészségügyi hivatal főnöke Becskerekre érkezett, hogy a Becskereken fellépett tifusz-megbetegedések ügyében vizsgálatot tartson. A közegészségügyi hivatal főnöke felülvizsgálta azokat az intézkedéseket, amelyeket a járvány leküzdésére tettek. Az egészségügyi hivatal főnöke ezután megszemlélte a becskereki egészségügyi intézményeket.

— **A mosorini dobrovoljacok zászlószentelési ünnepe.** A mosorini dobrovoljacok ünnepies keretek közt szentelték föl egyesületi zászlójukat. Zászlószentelés előtt Katity Milos zsablyai plébános, Vlaskality Szvetozár és Vukoszavlyevity mosorini lelkészek misét celebráltak. A zászlószentelés védnökségét Bódi Dragutin noviszadi ezredes vállalta, aki az ünnepélyen családjával együtt vett részt. A zászlószentelésen igen sok vendég jelent meg.

— **Esperes-választás.** A zsablyai görög-keleti szerb esperesi kerület most töltötte be választás utján a Pápity Milos elhalálozásával megüresedett esperesi állást. Nagy szótöbbséggel *Katity* Milos zsablyai plébánost, országgyülési képviselőt választották meg esperessé.

— **Massaryk fia londoni cseh-szlovák követ lett.** Prágából jelentik: A lapok szerint *Massaryk* János követségi tanácsos, a köztársasági elnök fia Londonba megy cseh-szlovák követnek. *Mastnyt*, az eddigi követet Rómába nevezik ki, mig *Kybal* római követ Délamerikába kerül.

— **Megalakult a vajdasági pénzügyi tisztviselők egyesülete.** Noviszadról jelentik: A vajdasági adóhivatali, a vámhivatali és állami egyedárusági tisztviselők kedden gyülést tartottak, hogy megalakitsák a pénzügyi tisztviselők egyesületét. Az egyesület célja a pénzügyi tisztviselők gazdasági érdekeinek előmozditása. A gyülésen képviselve volt a pénzügyi minisztérium és képviselőket küldtek a kerületi pénzügyigazgatóságok is. Beható vita után megalakitották a pénzügyi tisztviselők egyesületét s megválasztották az egyesület tisztikarát. Elnök *Roguljics* Szlavkó pénzügyigazgatósági inspektor lett.

— **Millerand a leszerelésről.** Párisból jelentik: A Sorbonneban évi közgyülést tartottak az „Apák és anyák, akiknek fiai a hazáért haltak meg". Az ünnepi szónok *Millerand* volt. Azokról az áldozatokról beszélt, amelyeket Franciaország a háboruért hozott. Támadta a német népet és a kormányt, amely tagadja háborus vétkességét. Millerand végül kijelentette, hogy a leszerelés mindaddig illuzió marad, amig a népek lelkileg nem szerelnek le.

— **Árpádfalva, Boldogasszonyfalva, Istvánfalva.** Délamerikában, San Paoló államban a kivándorolt magyarok három falut alapitottak s a három falut elnevezték *Árpádfalvá*-nak, *Boldogasszonyfalvá*-nak és *Szent Istvánfalvá*-nak. Amellett a szomoru tény mellett, hogy Délamerikába annyi magyar vándorolt ki, hogy a kivándorlók ott falvakat alapithatnak, vajmi kevés vigasz, hogy sokkal szabadelvübb szellemben értelmezik a helységnevekről szóló törvényt s nem látnak nemzeti veszedelmet abban, ha árva, honuk vesztett magyarok régi életük emlékeit ugy akarják megőrizni, hogy magyar nevet adnak falvaiknak.

— **Halálozás.** Szele Róbert nyugalmazott szegedi tankerületi főigazgató felesége, született Kiss Etel ötvenkilenc éves korában Szegeden meghalt. Az elhunytban Kiss Lajos szuboticai földbirtokos nővérét gyászolja.

— **Uj jogügyi titkári állást szervez a novisadi tőzsdebiróság.** Novisadról jelentik: Tekintettel a tőzsdebiróságnál felhalmozott óriási munkára, melynek folytán a tőzsdebiróság délelőtti és délutáni permanens üléseket kénytelen tartani, a tőzsdeigazgatóság a tőzsdebirósághoz egy uj *jogügyi* titkári állást szervez, amelyre a kiirt pályázat lejárt és azt a tőzsdeigazgatóság november 11-iki ülésén fogja betölteni. Az öt pályázó közt van egy ügyvéd, 3 ügyvédjelölt és egy biró.

— **Lakáshivatali ügyészből villanyszerelő tanonc.** Budapestről jelentik: A fővárosi lakáshivatal ügyésze, dr. *Bartos* Géza lemondott állásáról, mert a lakáshivatal elnöke államrendőrségi detektivekkel figyeltette meg tisztviselőit. Az ügyész visszavonul a jogi pályáról és a miskolci Veres Testvérek-céghez állt be elektrotechnikus-tanoncnak.

— **Bibó Dénes afférja egy magántisztviselővel.** Budapestről jelentik: *Bibó* Dénes gépészmérnök, tartalékos főhadnagy az Andrássy-uton motorbiciklijén haladt s az Eötvös-ucca sarkánál egy sebesen vágtató bérkocsi majdnem elgázolta. Bibó rendőrt hivott, akivel a bérkocsist sebes hajtás miatt feliratta. Amikor Bibó eltávozott, a tömegben lévő kiváncsiak egyike azt a megjegyzést tette Bibóra: — *Egy közönséges rablógyilkos!* Bibó ezért dr. *Darvai* János ügyvéd utján becsületsértés vétsége cimén feljelentést tett a magánhivatalnok ellen. A biróság előtt előreláthatólag szóba fognak kerülni mindazok a vádak, amelyek a Prónay-féle 1. szegedi vadászzászlóalj volt tisztjei ellen mindenfelől elhangzottak.

— **Cyrill nagyherceg a cári trónról.** Párisból jelentik: *Cyrill* orosz nagyherceg levelet intézett *Mária* özvegy cárnéhoz arról az ellenvetésről, amelyet az özvegy cárné tett a nagyherceg cárrá történt kikiáltásával szemben. A levélben, amelyet a *Gaulois* nyilvánosságra hozott, Cyrill nagyherceg fenntartja jelöltségét az orosz trónra, késznek nyilatkozik azonban, hogy ha vannak az özvegy cárnénak közvetlen leszármazottai, akkor ezeket jogosult trónkövetelőknek ismeri el.

— **Szerzőcsere.** A Bácsmegyei Napló keddi számában megjelent *Tudja-e* cimü tárca alá véletlenségből került Stella Adorján irásainak szokott jelzése az *s. a.* kézjegy. A tárcát *Kosztolányi* Dezső irta. Ellenben a „Beograd a háborus magyar irodalomban" cimü cikk alól hiányzik az iró jelzése. Ezt a cikket irta *Stella* Adorján s ez alól maradt el az *(s. a,)* kézjegy.

— **Mariora királyné böröndjét elopta a susaki állomásfőnök.** Beográdból jelentik: Mariora királyné néhány hónappal ezelőtt Susákon keresztül utazott és közben elvesztette utazótáskáját, amelyben értékes ékszerek voltak. A beográdi vasutigazgatóság inspektora a napokban állomásvizsgálatot tartott Susákon és az állomásfőnök pénztárában rábukkant a királynő eltünt utazótáskájára. Azonnal jelentést tett a belügyminiszteriumnak, amely megállapitotta, hogy a királyné utazótáskájából az állomásfőnök az ékszereket eltulajdonitotta. Az állomásfőnököt letartóztatták. Az a gyanu, hogy részt vett azokban a vasuti fosztogatásokban is, amelyeket az utóbbi időben a susáki állomáson követtek el.

— **A Népkör táncmulatsága.** A szuboticai Népkör november 8-án táncmulatságot rendez a kör helyiségében. A táncmulatságra a rendezőség nem bocsát ki meghivót.

— **Budapesti sikkasztót keresnek Jugoszláviában.** Beogradból jelentik: A budapesti rendőrség értesitette a jugoszláviai hatóságokat, hogy *Katona* Imre, a Hangya-szövetkezet pénztárosa hetvenötmillió magyar korona elsikkasztása után megszökött. Katona Imre a bácskai Ada községben született s ezért azt hiszik, hogy a sikkasztó pénztáros Jugoszlávia felé vette utját. A nyomozás megindult.

— **Merénylet egy berlini vonat ellen.** A berlini Montagspost szerint a meklenburgi Fürstenberg állomásról este nyolc órakor elindult vonat ellen Drögen és Dannenwalde állomások között, Drögen állomástól ötszáz méternyire merényletet követtek el. Az egyik sorompóátjárónál egy 3 és negyed méter hosszu vasuti sint, amelyet ezen a helyen, mint jelzőtáblát használtak, ismeretlen tettesek a vágányon keresztbefektettek. A vonat ezt a sindarabot öt részre vágta. A vonatvezetőnek sikerült még idejében fékezni, ugy, hogy a vonat végén lévő kocsik nem siklottak ki. Azt gyanitják, hogy a merénylet a néhány perccel korábban áthaladó 12-es számu Kopenhága—Varnemünde—Rostok—Neu-Strelitz között közlekedő D-vonat ellen irányult. Ez a gyorsvonat baj nélkül átvágtatott a sindarabon. A stettini vasutigazgatóság meginditotta a vizsgálatot.

— **Wildner Ödönt Konstantinápolyba hivják városi tanácsnoknak.** Budapestről jelentik: A budapesti török főkonzulátus a napokban tárgyalásokat kezdett *Wildner* Ödön nyugalmazott székesfővárosi tanácsnokkal, hogy költözzék Konstantinápolyba és lépjen török szolgálatba. Konstantinápoly prefektusa, *Emin* bej városi tanácsnokká akarja kinevezni Wildnert, aki a Bárczy-érában a székesfőváros legképzettebb tisztviselői közé tartozott, de a kurzus alatt mint destruktiv elemet elbocsátották állásából. Wildner már átadta feltételeit a török főkonzulátusnak és ha azokat Konstantináplyban elfogadják, akkor összepakkol és elutazik az Aranyszarv-öböl partjára igazhitü városi tanácsnoknak.

— **Mértékhitelesitőhivatalt állitottak föl Sentán.** Sentáról jelentik: Sentán mérték- és hordóhitelesitő hivatalt állitottak föl. A hivatal rövidesen megkezdi müködését a városházán.

— **Elnökválasztásra készül Ausztria.** Bécsből jelentik: Politikai körökben sokat foglalkoznak az uj szövetségi elnökválasztással, amelynek november hó második felében kell megtörténnie. Most jár le ugyanis az az idő, amennyire *Hainisch* jelenlegi elnököt megválasztották. Azt hiszik, hogy Hainisch viszsza fogja vonni azt a kijelentését, amely szerint nem fogja mégegyszer elvállalni az elnöki méltóságot éz ezáltal lehetségessé teszi, hogy a polgári pártok ujra őt jelöljék.

— **Megnyilt a szellemi munkások szövetségének párisi konferenciája.** Párisból jelentik: A szellemi munkások európai szövetségének konferenciája hétfőn megnyilt. Az első ülésen Franciaország, Anglia, Ausztria, Spanyolország képviselői szólaltak fel s jelentést tettek a szellemi munkások szövetségének az egyes országokban kifejtett müködéséről.

— **A magyar parlament gyászülése.** Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyülés kedden ülést tartott, amelyet Nagyatádi *Szabó* István emlékének szenteltek. Az ülést *Scitovszky* Béla elnök nyitotta meg és ő parentálta el kegyeletes szavakkal az elhunyt volt földmivelésügyi minisztert. Az elnöki bejelentés után a napirend tárgyalását szerdára halasztották és az ülés véget ért.

— **A telefondijak behajtása.** A Bácsmegyei Napló ismételten foglalkozott a posta- és táviró-miniszteriumnak az interurbán telefondijak fizetésére vonatkozó rendeletével. A becskereki kereskedelmi és iparkamara ebben a kérdésben felterjesztést intézett a posta és távirda miniszteriumhoz, amelyben a kamara kifejti, hogy a rendelet sérelmes a közönségre és kéri annak módositását. A miniszter válaszolt a kamarának és kijelentette, hogy a rendeletet fentartja és azon nem változtat.

— **A sentai Zsidó Nőegylet a szegényekért.** Sentáról jelentik: A sentai Zsidó Nőegylet elhatározta, hogy Senta város szegényei között két vagon tüzifát és husz métermázsa lisztet fog szétosztani.

— **Macdonald Egyiptomba utazik.** Londonból jelentik: Macdonald csütörtök este a szakszervezetek által rendezendő nyilvános gyülésen beszédet fog tartani a választások tanulságairól. A jövő héten Macdonald Egyiptomba utazik megrongált egészségének helyreállitása végett.

— **Véget ér a soproni diáksztrájk.** Budapestről jelentik: A budapesti egyetemi hallgatók szövetsége, a Mefhosz átiratot intézett a soproni diákokhoz és felszólitotta őket, hogy irják alá a soproni főiskola rektora által eléjük terjesztendő iratot, miután a kérdés lényegében az ő álláspontjuk győzött. A szövetség figyelmeztet a soproni diákokat, hogy ha az aláirást megtagadják, megvonja tőlük támogatását.

— **Nagy vasuti szerencsétlenségek Amerikában és Angliában.** Londonból jelentik: Egy gyorsvonat, amely Liverpoolból Blackpool felé robogott, olyan vidéken, amerre messze földön nincsen lakott helység, kisiklott és több kocsija lángbaborult. A szerencsétlenség este hét órakor történt s hosszu órák teltek el, mig mentővonat érkezett a katasztrófa szinhelyére. Reggelig 12 holttestet és 50 sulyos sebesültet szedtek ki a romok alól. Newyorki jelentés szerint Chicagóban egy ittas pályaőr időelőtt huzta fel a vasuti sorompót és egy tehervonat elgázolt egy városi villamosvasutat, amely zsufolva volt utasokkal, akik egy álarcosbálból tértek haza. Tiz ember meghalt és igen sok a sulyos sebesült. — Hasonló katasztrófa történt Virginiában. Egy személyvonat az utkeresztezésnél összeütközött egy autóbusszal, melynek utasai közül 11 meghalt és 17 megsebesült.

— **Kosztkáné terhelően vallott férjére.** Budapesről jelentik: Kosztka Istvánnét, Valérián alezredes gyilkosának feleségét kedden ujból kihallgatta a vizsgálóbiró. Kosztkáné az ujabb kihallgatás alkalmával megváltoztatta előbbi vallomását és terhelően vallott férje ellen. Egyben kijelentette, hogy a véletlenül kihallgatott telefonbeszélgetés alkalmával, amely a gyilkosság tulajdonképeni előidézője volt, a válóperéről beszélt Valériánnal.

— **Zita exkirályné eltulajdonitott ékszerei miatt bepanaszolt egy madridi ékszerészt.** Párisból jelentik: Mint az Excelsior Madridból jelenti, Zita exkirályné panaszt tett az egyik madridi ékszerész ellen, hogy illegális uton jutott koronaékszerek birtokába. A vád tárgyává tett ékszerek között van egy nagykereszt 196 gyönggyel, egy tiara két nagy körteformáju gyémánttal, az El Florentino gyémánt, aranygyapjasrendek és egyébb ékszerek 12 millió pezeta értékben.

— **Tüz a sentai Katolikus Legényegylet udvarán.** Sentáról jelentik: A Katolikus Legényegylet udvarán kedden délután kigyulladt egy hatalmas szénakazal, amely teljesen leégett. A kár harmincezer dinár. Az a gyanu, hogy a tüz gyujtogatásból ered.

— **A megvadult automobil.** Novisadról jelentik: A kamenicai csendőrség este hét órakor telefonon felszólitotta a novisadi rendőrséget, kogy tartóztassák föl a város felé robogó 304-es számu automobilt, amely Kamenicán fölboritott egy kocsit s azután elmenekült. Az automobil, amelyet Mudibarics Arkadije soffőr vezetett, negyedóra mulva csakugyan meg is érkezett Petrovaradinba, ahol a soffőr teljes sebességgel ráhajtott a komphoz vezető deszkahidra. Az automobil keresztültörte a hid korlátját és belezuhant a Dunába. A soffőrt kimentették, de ezzel nem volt kint a vizből, mert a rendőrség nyomban letartóztatta. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy az autó fékje elromlott, nem tudott megállni s ezért szándékosan hajtott bele a vizbe.

— **Tüdőpestis Délamerikában.** Los-Angelesben, mint onnan jelentik, járvány dühöng, amelynek már tiz betege halt meg. Valószinü, hogy tüdőpestisről van szó.

— **Párisban tökéletesitették a müvégtagokat.** Párisból jelentik: A tudományos akadéma hétfői ülésén *Berthelot* bemutatta dr. *Bouton* találmányát, egy amputáltak számára szolgáló mükezet, melyet a tudományos protézis elvei szerint készitettek. A találmany nemcsak a könyök és az ujjak mozgását teszi lehetővé, hanem az egyes izek mozgását is. Az uj mükézzel éppugy lehet tárgyakat a kézben vinni, mint az egészséges kézzel.

— **Betörés egy szeszraktárba.** Becskerekről jelentik: Hétfőn éjjel ismeretlen tettesek betörtek *Krausz* Izsó becskereki szesznagykereskedő raktárába és onnan 30.000 dinár értékü szeszt vittek el. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Az „Elvált asszony".** A szuboticai Tipograph sportklub mükedvelő gárdája nagyban készül Fall Leó *„Elvált asszony"* cimü operettjének előadására. A főbb szerepek *Reiter* Ilonka és *Raczkó* Ilonka kezében vannak, ami biztositja az előadás sikerét. A darab zenei részét a teljes szinházi zenekar látja el.

— **Eltemették Láng püspököt.** Zagrebből jelentik: Zagrebben kedden eltemették *Láng* katolikus püspököt. A temetési menetben több mint huszezer ember vett részt, köztük Bauer zagrebi érsek, számos püspök, tábornok és a kormány képviselői.

— **A Dunába ugrott, mert száz évvel korábban született.** Budapestről jelentik: Az összekötő vasuti hidnál ma délben izgalmas jelenet játszódott le. A hid közepéről egy körülbelül harminc év körüli nő a Dunába vetette magát. A hidon járókelők kiáltozására figyelmessé lettek a közelben állomásozó dunai hajósok, csónakba szálltak és mintegy negyedórai erőfeszités után sikerült az életuntat partra hozni. A megmentett nőt a Rókus-korházba vitték, ahol kiderült, hogy *Halmos* Sári harmincéves háztartásbeli leány, aki, midőn eszméletre tért, ezt mondotta: — Meg akartam halni, mert nem tudok ebbe a korba beilleszkedni. A huszadik század nem nekem való, ugylátszik száz évvel később kellett volna születnem.

— **Berlin nyomdászsztrájk előtt.** Berlinből jelentik: Némi kis nyugalom után Berlint ujabban nyomdászsztrájk fenyegeti. A munkásszervezetek a kormány döntőbirósági javaslatát nem akarják elfogadni. Egyelőre csak azt határozták, hogy az összes üzemekben megvizsgálják a munkások követeléseit ujra s ennek a vizsgálatnak eredményétől teszik függővé, hogy beszüntetik-e a munkát.

— **A zsidó egyetemi hallgatók ujból látogathatják a szegedi egyetemet.** Szegedről jelentik: Mint ismeretes, október 17-én jelent meg a szegedi egyetem anatómiai intézetének kapuján dr. *Davida* Jenőnek, a bonctani intézet vezetőjének az a hirdetménye, amely eltiltotta a zsidó hallgatókat a bonctani intézet látogatásától. Az orvosi kar határozatának az volt az indokolása, hogy még a szegedi zsidó szentegylet nem adta ki azokat a hullákat, akiknek nem voltak hozzátartozóik. A szegedi zsidó szentegylet azt válaszolta erre, hogy soha nem tagadta meg az elhagyott hullák kiadását. Egyben dr. *Biedl* Samu a szegedi hitközség elnöke kijelentette, hogy a szegedi zsidóság megvon minden támogatást a szegedi egyetemtől s külön kórházat épittetnek, mert egyetlen egy zsidó beteg sem fekhet nyugodtan annak a klinikának az ágyában, amelynek kapujában már előre követelik a hulláját. Szombaton ujabb hirdetmény jelent meg az anatómiai intézet kapuján. A hirdetményben *Davida* közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban folytatott tárgyalások eredményeként a zsidó hallgatók továbbra is látogathatják a bonctani előadásokat.

Reményi fotoszalonjában az összes fényképészeti munkálatok 25% árengedménnyel készülnek.

— **Szerződést kötöttek a franciabelga és német singyárak.** Párisból jelentik: Az *Information* szerint franciabelga és német vasuti singyárak között szerződés jött létre, amely megujitása a *Ruhr*-terület megszállása alkalmával kötött megállapodásoknak s ez a szerződés további nagyfontosságu megegyezéseket fog maga után vonni.

I. M. Ovadia ügyvéd. Beograd. Irodáját Kralja Petra-ucca sarok — Zmaja od Nočaja 12 a/I szám alá helyezte át. Telefon: 15—48.

Megérkeztek a frisstöltésü, világhirü pöstyéni iszapkompressek és az iszapkockák. Valóságos istenáldása a szenvedő emberiségnek otthon naponkénti 2—4 dinár kiadással, minden különösebb előkészület nélkül, pöstyéni iszapfürdőt, begöngyölést, borogatást csinálhat magának az ember. Subotica hirneves orvosai közül dr. Ostrogonác Béla, dr. Kosztolányi Árpád, dr. Munk Artur, dr. Csovics József, dr. Wilheim Imre, dr. Princz Dezső orvosi attestekkel igazolták a pöstyéni házi kura eddigi kitünő eredményeit. Dr. Heizler József szanatóriumába és fürdőjébe is bevezette és az egész Vojvodina tele van ezen házi kura dicséretével. Kiváló eredménnyel használható reumánál, ischiásnál, neuralgiánál, neurasteniánál, női betegségeknél, exsudatumoknál, fagyos lábaknál és kezeknél, idegbetegségeknél, érelmeszesedéssel kapcsolatos fájdalmaknál, csonttörések utóbajainál, Psoriasisnál, köszvénynél, Lumbago, Trombous Skrofulosis, ludtalpnál, kimerüléseknél és bőrbajoknál. Egy kocka ára 60 dinár, egy kompress 140 dinár, elegendő körülbelül egy havi kurára. Kapható Subotican minden gyógytárban és drogériában. Somborban a főraktár Soos Antal patikájában van, de kapható most már a Vojvodina minden patikájában és drogériájában. — Pöstyén télen át is nyitva van és naponként 40—70 ch koronáért teljes penzió kapható. Bővebb felvilágositást dijtalanul nyujt Pelikán Lipót, V.-Bečkerek.

A suboticai bélyeg- és képeslapgyüjtők november 9-én, vasárnap délután 2 órakor összejövetelt tartanak a Szécsi-féle bélyegkereskedésben. Minden gyüjtőt szivesen látunk. Tagsági dij nincsen.

Fogászati műtermemet a napokban ujból megnyitom. Dentist Krausz Imre.

Az »**Antónia**« próbái már serényen folynak. A Müpártolók Köre mindent megtesz, hogy az előadás kiállitása is elsőrangu legyen. A darabhoz teljesen ui diszletek készülnek. A szinpadon játszó zenét Rácz Pista zenekara szolgáltatja. A november 9-iki bemutató iránt nagy az érdeklődés. Jegyek már kaphatók.

SPORT

Budapesti lapok a zagrebi csapat játékáról

A budapesti sportlapok a vasárnapi Zagreb-Budapest városközi mérkőzésről irt beszámolójukban *dicsérő hangon emlékeznek meg a horvát főváros válogatottjainak játékáról.* A magyar sportkritika elsősorban *a csapat stilusát emeli ki,* amelyet fejlődésre alkalmasnak és egészen modernnak tart, bár még nem üti meg azt a klasszist, amit Középeurópa nagy futballnemzetei reprezentálnak. A *Nemzeti Sport* azt irja, hogy a zagrebi csapat minden játékosa egyénileg fejlett technikával és fizikummal rendelkezik: gyorsak, bátrak és agilisak. Bátorságuk különösen feltünt a budapesti közönségnek, amely nagyon meglepődött, amikor *Vinek,* a zagrebi tank nem respektálván a közismerten veszélyesen játszó Fogl II-őt, több izben teljes erővel összecsapott a magyar védelem oszlopával. A horvát tizenegy legszembeötlőbb gyengéjét abban látja a budapesti kritika, hogy még *nem sajátitották el a játék magasabb taktikáját,* még nincs kellő érzékük a szabadrajátszás, a helyezkedés iránt. A zagrebi csapat legrosszabb része — véleményük szerint — a támadósor volt, a mely meg sem közelitette a magyar csatársort. A legjobb benyomást *Mantler* keltette, aki a csatársor legeredményesebb tagja volt. *Perska* játékában csalódtak; adós maradt a csatársor dirigálásával és különösen a szárnyakat hagyta magukra. A kapu előtti feltalálás, ötletesség sem tulajdonsága. A második félidőben ki is tették a balszélre, helyére pedig *Kolibas* tartalék került, aki technikailag finomabb dolgokat produkált, de taktikai tudását ő sem igen csillogtatta. A szélsők: *Babics* és *Benkovics* a rossz magyar halfok mellett jól érvényesültek, különösen Babics, aki szélsebes lerohanásaival sokszor hozta zavarba a magyar védelmet. *Vinek* balösszekötőnek rossz napja volt. A horvát csatársor egyik hibája nála ütött ki: a kitörések technikáját még sem ismerik jól. Rendszerint egészen *primitiv előreadással próbáltak kugrani.* A csatársornál lényegesen jobb volt a halfsor. *Rupecet* ugyan tulzott hirek előzték meg, de azért kétségtelen, hogy nagy munkabirásu, gyors, jól helyezkedő és a védelemben, támadásban egyaránt helytálló játékosnak mutatkozott be. Passzait jól lehet fogni, ezeknél azonban ritkán gondolt a szélsőkre. Mellette *Götz,* a jobboldali fedezete tetszett legjobban. Gyors volt, sokszor Jeny sem tudott tőle megszaladni. *Hitrec* balhalf is kivette alaposan a részét a védőmunkából és neki nehezebb volt is a dolga a magyar jobbszárnnyal szemben. Helyére a második félidőben *Remec* állt be, akinek a passzolás a főereje. A két hátvéd kiváló játékot produkált. *Dasovics* és *Vrbancsics* jó rugótechnikáju, gyors, jól helyezkedő játékos. *Friedrich* is tetszett a budapestieknek, de a lapok azt irják: sokat pózolt.

Az *Az Ujság* ezt irja: A horvátok határozottan tehetséges futballisták, igen sok érzékük van a játékhoz, támadásaik formásak, tudják, hogy mit akarnak, csak még akcióik kivitelében, meg technikai tudásban nem egyenrangu ellenfeleink — egyelőre. Stilusosan, fairen és intelligensen játszanak, meglátszik munkájukon a Rapid stilusa, amit Rupetz, a bécsi zöld-fehérek egykori jeles halfja oltott beléjük. Egyénileg Friedrich kapuvéd a legnagyobb klasszis a zagrebi csapatban. Vakmerő, éles szemü, pompásan helyezkedik, egyetlen hibája, hogy pózol. Azt a bravurt, ahogyan Jenynek élesen lőtt és az ellenkező sarokba plasszirozott labdáját kivédte, a kontinensen kevesen csinálják utána. A csapat legjobb része a halfsor volt, abban is elsősorban a pompás helyezkedésü Rupetz, megbizhatóak a hátvédjeik is, mig a csatárok közül a két szélső és Mantler jobbösszekötő, a gól szerzője, volt a legügyesebb.

A *Pesti Napló:* A horvát legénység *kedvező benyomást keltett* és igazolta azoknak az eredményeknek a realitását, amelyeket a Zagrebban járt magyar csapatok ellen elért. *Rupetz* és *Mantler,* a csapat legjobb emberei egyuttal mesterei is a horvát futballsportnak, amelybe sikerrel plántálták át a bécsi iskolát. *A csapat legjobb része a fedezetsor.* Rupetzet, aki évekig Bécsben játszott, mi nem tartjuk ugyan »Európa legjobb középfedezetének«, mint a horvát sportközvélemény, de kétségtelenül nagytudásu játékos. Orth-tal szemben nem érvényesült eléggé, okos passzaival azonban sokszor vitte támadásba a csatárait, akik nagy iramban, lelkesen és sokszor ügyes akciókkal törtetnek előre, de a munkájuk még kissé darabos, félszeg és csiszolatlan. A közvetlen védelmük elsőrangu. A kapuvéd vérbeli futballtehetség, de ugy látszik, kissé elkényeztetett nagyság otthon, mert sokat »pózol« és könnyelmüsködik. A jobboldali hátvédnek gyenge a rugó technikája, de viszont ügyesen rombolja szét a támadásokat, a partnere viszont a *Fogl-fivérek klasszisához is felér.*

A mérkőzés egyébként a magyar csa-

pat fölényével folyt le. A zagrebiek a második félidőben estek vissza erősen, a magyar csatársorból azonban akkor már hiányzott *Orth*, aki nélkül nem volt olyan veszélyes a támadósor, mint az első félidőben.

Országos birkózóverseny. Noviszadról jelentik: A noviszadi Juda Makkabi november 17-én Noviszadon a Sloboda disztermében *országos* birkózóversenyt rendez, amelyhez az ország minden számottevő birkózója benevezett.

Uruguay csapata Dél-Amerika futballbajnoka. Montevideoból jelentik: Tegnap játszották a Dél-Amerika futballbajnokságáért rendezett körmérkőzés utolsó meccsét, amelyben Uruguay csapata 3:1-re verte Paraguay csapatát. A játék gyönyörü volt s 35.000 néző ünnepelte lelkesen Uruguay olimpiai bajnokcsapatát.

A melluszás olimpiai bajnokát legyőzték. Newyorkból jelentik: Amerika fedettpálya bajnokságaiban érzékeny vereség érte R. Skeltont, a melluszás olimpiai bajnokát. A 440 yardos bajnokságban R. Patterson (Chigaco) 7 p. 3.2 mp.-es idővel legyőzte. Pattersont Norman Ross, a volt olimpiai bajnok trenirozta. Norman Ross mint aktiv versenyző is sikert aratott. Az 5 mérföldes bajnokságban legyőzte az ausztráliai Beaurepaire-t.

KINTORNA

A mama korholja leányát:

— Ilyen fiatal lányhoz a szerénység illik — mondja —, nem szabad olyan büszkének lenned.

— De mama — tiltakozik Manci —, hiszen én *éppen a szerénységemre vagyok büszke.*

*

Egy szuboticai kereskedő felesége fentjárt a napokban Budapesten. Visszaérkezése után beszámolt barátnőinek arról, hogy mulatott, milyen koncerteket hallgatott és milyen darabokat nézett meg. Elmondta, hogy többek között jelen volt Móricz Zsigmond uj darabjának, a *Vadkan*-nak premiérjén is.

— Na, az hogy tetszett? — kérdezte egyik barátnője.

— Tudod, édesem — hangzott a válasz — nekem ugy rémlik, hogy Móricz bosszut akart állni néhai kartársáért, Zrinyi Miklósért, a költőért.

— Hogy-hogy?

— Zrinyit egy vadkan ölte meg. Móricz most *megölte a vadkant.*

*

A rabbi elhivatott egy szegény zsidót magához és felszólitotta, hogy vágja föl az udvaron álló fát.

— Fizetek a munkáért százötven dinárt, — mondta.

— Kevés, — felelte a szegény zsidó.

— Kevés? Ha egy kereszténnyel vágatnám föl, az nem kérne érte többet hetvenöt dinárnál.

A favágónak kiszemelt zsidó vállat vont:

— *Tessék ideadni nekem a differencidt* és hivasson el egy keresztényt. *Hadd keressenek a gajok is...*

*

A falu jegyzőjének rendes szokása panaszkodni a segédjegyzőre, hogy nem csinál semmit.

— Mindent magamnak kell végeznem, — ez volt a szavajárása.

Nemrégiben aztán elcsapták a jegyzőt hivatalából. Menesztése után beköltözött Somborba, ahol pár hét mulva véletlenül találkozott egy falujabeli gazdával. Barátságosan üdvözölték egymást.

— Hogy van, jegyző ur? — kérdezte a falusi ismerős — mit csinál?

— Semmit — felelte az elcsapott jegyző szomoruan —, lopom a napot.

— Ejnye — sopánkodott a gazduram —, *hát már a napot is maga lopja.*

KÖZGAZDASÁG

Megkezdődött

a takarékpénztárak milánói világkongresszusa

A milanói »Cassa di Risparmio delle Provincia Lombarda« százéves fennállásának megünneplésével kapcsolatban már a nyár folyamán tervbe vette, hogy takarékpénztárak üzletvitelével és általánosan a takarékossággal kapcsolatban néhány kérdés megbeszélése céljából »nemzetközi takarékossági kongresszust« szervez. A kongresszus egyuttal foglalkozik azzal a gondolattal is, hogy nem volna-e célszerü ezeknek a kérdéseknek állandó tanulmányozására nemzetközi intézetet létesiteni.

A tekintélyes olasz intézmény kezdeményező lépését örömmel fogadták a közgazdasági körök. A kongresszus megnyitásának időpontját mégis többször el kellett halasztani. Az olaszok azonban mégis megvalósitották terveket és október 29-ére Milanóba hivták a világ minden számottevőbb takarékpénztári szervezeteinek képviselőit. A kongresszust a Cassa di Risparmio elnöke, Marquis de Capitani, volt olasz földmivelésügyi miniszter Mussolini jelenlétében nyitotta meg a Teatro Liricoban, amelynek földszintjét és páholyait az utolsó helyig megtöltötték a résztvevők. Az ünnepség folyamán osztották szét ugyanazokat a tanulmányokat is, amelyek a tárgyalás alá kerülő kérdésekben a világ minden részéből a világ minden nyelvén beérkeztek.

Ezek a kérdések a következők:

1. a takarékpénztárak szervezete és jogszabályaik az egyes országokban,
2. a takarékosság fejlesztésére szolgáló propaganda, főleg a középosztályban és a munkásság között,
3. a kivándorlók takarékbetéteinek védelme,
4. milyen értékben foglalkozhatnak a takarékpénztárak a banküzlettel,
5. a takaréküzlet tanulmányozására és a takarékpénztárak együttmüködésére szolgáló nemzetközi szerv létesitése.

A tárgysorozat feletti vitát október 30-án kezdték meg. A beérkezett tanulmányok és a felszólalásra jelentkezők számából már meg lehet állapitani, hogy a propaganda és üzletkör kérdései körül fog nagyobb vita kifejlődni. Különösen az utóbbiaknál igérkezik érdekesnek azoknak az összecsapása, akik a teljes üzleti szabadságot és az üzletkör szigoru körülhatolását kivánják.

A háborus országok államadósságai

A Dawes-szerződéssel kapcsolatban a nemzetközi pénzpiacon ismét aktuálissá vált az egyes államok egymással szemben fennálló tartozásainak rendezése. A világháboruban résztvett országok közül eddig tudvalevően csak Anglia kezdte meg háborus adósságainak törlesztését.

Az amerikai Bankers Trust Company most kimutatást közöl az államok egymásközti tartozásairól.

Eszerint Jugoszlávia Angliának 138, Franciaországnak 349, Olaszországnak 3, Amerikának 62 millió dollárral tartozik a háborus kiadások fedezésére rendelkezésére bocsátott összegekért.

A kimutatás szerint ugy a győztes, mint a legyőzött államok egyaránt sulyos adósságokkal kerültek ki a világháboruból. A legnagyobb hitelező-állam az amerikai Unió, a legtöbb tartozása Franciaországnak van. *A SHS királyság tartozásai szövetségeseivel szemben 552 millió dollárt tesznek ki*, amelyből a legtöbbel, — 349 millió dollárral *Franciaországnak* tartozik.

A bankok egyesülete a deviza-illeték ellen. Beogradból jelentik: A bankok egyesülete hétfői ülésén foglalkozott a deviza- és valutaüzletek után fizetendő két és fél ezrelékes illetékek ügyével. A beogradi bankok *az illetéket nem fizetik*, mert szerintük az ma már törvénytelen, ezzel szemben a pénzügyminiszterium büntetéssel fenyegeti az illeték nem-fizetése miatt. Az egyesület elhatározta, hogy a miniszteriummal *meg fogja értetni, hogy az illetékek szedésére csak a deviza-bizottságokat hatalmazta fel a törvény*, amelyek ma már nem müködnek. Ezenkivül az egyesület elhatározta, hogy lépéseket tesz a Nemzeti Banknál egy információs iroda felállitása iránt.

Egy boszniai fakereskedő cég négymilliós fizetésképtelensége. Boszniai fakereskedelmi körökben nagy feltünést keltett a szarajevói Iljin Vladimir és Társa fakitermelő cég bukása. A cég 4,455.047 dináros passzivával szemben csak 841.377 dinár aktivával rendelkezik és hitelezőinek 15 százalékos kvótát ajánlott fel, amely összeg hat hónapon belül volna fizetendő. Az Iljin cégnek — amely nagy vagyonnal kezdte meg müködését — nagy fürésztelepe volt a boszniai Ustipratacsán, ezt azonban egy évvel ezelőtt egy millió dinár veszteséggel el kellett adnia. A bukást közvetlenül az idézte elő, hogy az Iljin cég magas áron vásárolt fát Angliába való szállitás végett, azonban az angol megbizók a britanniai faárak esése miatt az üzlettől visszaléptek és a cég emiatt igen nagy veszteséget szenvedett. Nagy veszteségei voltak az Iljin-cégnek az állam részére eszközölt szállitásoknál.

Vásár Szentán. A szentai őszi vásárt november 16-án tartják meg.

Álhir a jugoszláv moratóriumról. A »Prager Presse« néhány nappal ezelőtt zagrebi jelentés alapján azt a hirt közölte, hogy a zagrebi Kereskedelmi és Iparkamara egyik legutóbbi ülésén határozatot hozott, hogy a kormánytól az adósok védelme érdekében moratórium elrendelését fogja kérni. A prágai lap közlése érthető konsternációt keltett csehszlovákiai gazdasági körökben, mert a csehszlovák gyárosok és nagykereskedők, — akiknek nagy kintlevőségeik vannak Jugoszláviában, — a moratóriumban érdekeik veszélyeztetését látták. A csehszlovákiai gazdasági körök emiatt a beogradi csehszlovák követséghez fordultak, amely a hir valóságára nézve a beogradi Kereskedelmi és Iparkamarától kért felvilágositást. Ennek során megállapitást nyert, hogy a »Prager Presse« zagrebi jelentésének semmi alapja sincs és a hir misztifikáción alapul. Ugyanezt az információt nyerte e zagrebi csehszlovák konzulátus is, amely hivatalos kommünikében cáfolta meg a »Prager Presse« közlését és a csehszlovákiai lapokat — a jugoszláv-csehszlovák kereskedelmi kapcsolatok védelme érdekében, — felkérték a cáfolat közlésére.

ZONGORÁZIK?
Megjelent az uj Moravetz album!
HEGEDÜL?
Megjelent az uj Moravetz album!
CIMBALMOZIK?
Megjelent az uj Moravetz album!
FUVOLÁZIK?
CLARINÉTOT vagy MANDOLINT JÁTSZIK?
Megjelent az uj Moravetz album!
Minden hangszerre külön kiadás készült.
Mindenütt kaphatók.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1924. november 3.

Zürich 7.55.

Budapest deviza 1100—1106, valuta 1080—1101.

Berlin deviza 60.75—61.05 milliárd márka, valuta 60.15—60.55 milliárd márka.

Bécs deviza 1028—1032, valuta 1022—1028.

Prága deviza 49.20—49.70, valuta 48.875—48.375.

—

Zürich, nov. 4. *Zárlat:* **Beograd 7.55**, Páris 27.15, London 23.56, Newyork 5.19, Brüsszel 25, Milanó 22.80, Amsterdam 205.30, Berlin 123½, Bécs 0.007325, Szófia 3.75, Prága 15.475, Varsó 100, Budapest 0.0068, Bukarest 2.90.

Beograd, nov. 4. *Zárlat:* Páris 360—363, London 313.25—313.50, Newyork 68.80, Genf 13.33—13.35, Milanó 3.01—3.0175, Prága 2.06—2.0625, Bécs 0.974—0.975, Budapest 0.020, Bukarest 39.15—39.50.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 4. A forgalom csekély volt, az irányzat változatlan. Bácskai buza 370 dinár. Zab 268 dinár. Liszt 0-ás GG. 575 dinár, 6-os 368.50 dinár.

Szentai gabonaárak, nov. 4. Szentáról jelentik: A keddi gabonapiacon a következő árak mellett vásároltak: Buza 355 dinár. Árpa 300 dinár. Zab 250 dinár. Ó-tengeri 250 dinár, uj morzsolt 165 dinár, csöves 110 dinár. Repce 600 dinár. Bab 400 dinár. Muhar 300 dinár. Köles 200 dinár. Korpa 170 dinár.

Chikagói gabonatőzsde, nov. 4. Buza prompt 2. min. 164.625, Buza prompt 3. min. 145, Buza decemberre 139.75, Buza májusra 145.625, Buza juliusra 131.875, Tengeri prompt 2. min. 114.875, Tengeri decemberre 105.375, Tengeri májusra 109.375, Tengeri juliusra 109.875, Zab decemberre 48.625, Zab májusra 53.5, Zab juliusra 52.125, Rozs decemberre 117.875, Rozs májusra 120.75.

Newyorki gabonatőzsde, nov. 4. Buza őszi vörös 157.5, Buza őszi kemény 150, Tengeri 119.25, Liszt sp. w. cl. 675—725. Az irányzat állandóan tartott.

Női kabátra
finom francia
tiszta gyapju
VELOUR
140 cm. széles
minden szinben
Din. 140.—
méterenként
Székely és Vujkovics
divatáruházában
Subotica

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértolulásoknál reggel éhgyomorra 1 pohár Ferenc József keserüvizet iszunk.

MARIOLA ARCKRÉM NAPPALI HASZNÁLATRA ARCPOMÁDÉ ÉJSZAKAI HASZNÁLATRA ARCPUDER HÁROM SZINBEN ZETA a legkitünőbb arcápoló szerek

A legujabb Habsburg legenda

Egy délamerikai magyar lap szenzációja Habsburg Rudolf haláláról és Orth János eltünéséről

Ez év tavaszán a Newyorkban megjelenő »*Amerikai Magyar Népszava*« közlése alapján az egész világsajtó megemlékezett arról, hogy egy ujságiró egy kórházban ráakadt Orth Jánosra, azonban a sulyosan beteg exföhercegnek gyors halála megakadályozta öt a nyomozásban. Egyes tanuk vallomása és az ujságiró birtokába került adatok azt mutatták azonban, hogy János Szalvátor főherceg mielőtt az északamerikai Egyesült-Államokba utazott, ahol azután *Owen N. Orlow* név alatt élt, előzőleg hosszabb ideig Braziliában tartózkodott és *Braziliában van ismeretlen helyen deponálva az a vasláda, amely Rudolf trónörökös irásait tartalmazza* és amelyről Larich grófnő is említést tesz emlékirataiban. Ezt a vasládát állitólag azzal az utasitással deponálták, hogy annak felbontása és tartalmának nyilvánosságra hozatala csak *1927 március 23-ika* után történhetik meg. Eddig szólott az »Amerikai Magyar Népszava«-nak az egész világsajtót bejárt értesülése.

Tekintettel arra, hogy a szálak Rio de Janeiroba vezettek, az ott megjelenő »*Délamerikai Magyar Hirlap*« vette kezébe a rejtély további kibogozását. A »Délamerikai Magyar Hirlap« most hosszabb cikket közöl nyomozásáról és mindenekelőtt megállapitja, hogy Braziliában olyan elportugálosodott családok élnek, akiknek ősei magyarok voltak és a szabadságharc leverése után, 1849-ben menekültek ki Délamerikába. A magyar lap riporterének sikerült több ilyen családdal összeköttetésbe lépnie. Ezek az emberek már teljesen braziliaiak és Magyarországról mindössze annyit tudnak, hogy őseik onnan származtak. A »Délamerikai Magyar Hirlap« munkatársa ráakadt egy ilyen magyar származásu braziliaira, aki beigazolta, hogy *az »Amerikai Magyar Népszava« adatai megfelelnek a valóságnak.* Ez a köztiszteletben álló idős uriember személyesen beszélt Orth Jánossal, aki pár napig atyjának vendége volt és akinek a főherceg szenzációs adatokat mondott el a mayerlingi tragédiáról.

— Orth János elbeszélése — igy hangzik a nyilatkozat — megdönti azt az állitást, hogy Rudolf trónörököst és Vetsera Mária bárónőt meggyilkolták. Az exföhercegnek ugyanis a leghatározottabban állitotta és ezt az állitását adatokkal igazolta, hogy *Rudolf és Vetsera bárónő sajátkezüleg vetettek véget életüknek.* Rudolf trónörökös minden áron el akart válni feleségétől és Vetsera Máriát akarta nejévé tenni I. Ferenc József azonban nem volt hajlandó engedélyt adni arra, hogy a trónörökös felbontsa házasságát. Azonkivül az osztrák és magyar trónok várományosa a Habsburg-ház törvényei szerint nem köthetett volna messalliance-ot Vetsera bárónővel. A bárónő azonban csak szivére hallgatott és nem törődve az előitéletekkel, Rudolf kedvese lett. Ezzel a lépéssel azonban önkéntelenül is sietette a végzetet. Rudolf most már nem birt menekülni szenvedélyétől és a leány is ugy érezte hogy nem élhet a trónörökös nélkül.

— Erre az időre estek a magyar szeparációs törekvések, a függetlenségi párt nagy harcai, hogy Magyarország váljék el teljesen Ausztriától és a magyar trónra külön magyar király kerüljön. A terv hivei keresve sem találhattak volna alkalmasabb embert a Magyarországon oly nagy népszerüségnek örvendett Rudolfnál. Rudolf nyomban átlátta, hogy mint magyar király könnyen elválhatna feleségétől és trónra emelhetné Vetsera Máriát. A magyar szeparatisták és Rudolf trónörökös között a közvetitői szerepet János Szalvátor főherceg, a későbbi Orth János vállalta, akit szintén benső szerelem füzött Stubel Lilihez és akinek házasságába Ferenc József szintén nem akart belenyugszni. Minden a legnagyobb rendben haladt volna, ha nem történt volna árulás. Az egész terv azonban I. Ferenc József tudomására jutott, aki rettentő haragra gerjedt saját fia ellen. *Rudolfot, mint osztrák-magyar katonatisztet haditörvényszék elé akarta állitani lázadással és felségsértéssel vádolva.* Rudolf erről nyomban értesült, Vetsera bárónő és néhány barátja társaságában vadászat ürügye alatt Mayerlingbe utazott, ahol éjjel a hálószobában először a bárónővel végzett, majd saját magát lötte agyon.

— Az a hir, hogy Rudolfot meggyilkolták, abból támadt, hogy szétroncsolt fejjel találták meg a hálószobában. Ezt azonban kizárólag az általa használt pisztoly roncsoló hatásu ólom golyói okozták. Hogy mennyire köztudomásu volt annak idején Rudolf öngyilkossága, azt az is bizonyitja, hogy akkori bécsi hercegérsek eltiltotta a trónörökös temetésénél a segélyietet, amiből sulyos incidens támadt a Vatikán és a bécsi udvar között.

Eddig tartanak azok az adatok, amelyeket a »Délamerikai Magyar Hirlap«-nak sikerült megtudnia. Az illető, aki ezeket az adatokat adta, nem akarja magát megnevezni, azonban a lap rendelkezésére bocsátotta a tragikus végü Vetsera Mária bárónő Kairóban készült fényképét, amelyet a nyilatkozó édesapja annak idején az eset miatt ugyancsak eltünt Orth Jánostól kapott.

SAKK

22. számu játszma

Játszották levelezés utján 1923 októberétől 1924 juliusig.

Skandináv megnyitás.

Világos: *Windau*	Sötét: *Riga*
1. e2—e4	d7—d5
2. e4×d5	Vd8×d5
3. Hb1—c3	Vd5—a5
4. d2—d4	Hg8—f6
5. Hg1—f3	. . . . .

Dr. Lasker Emanuel szerint a legerősebb folytatás.

5.	Fc8—f5

5. . . . . Fg4 világosnak azonnal alkalmat adott volna a 6. h3!-al való folytatásra, pl. o. 6. . . . . Fh5, 7. g4! Fg6, 8. He5, c6, 9. h4 (Lasker változtat) vagy 6. . . . . F×f3, 7. V×f3, c6, 8. Fd2, Hb—d7, 9. 0—0—0, stb.

6. Hf3—e5	c7—c6
7. g2—g4	. . . . .

7. . . . . Fg6, 8. h4 a Lasker változatott adja. 8. . . . . He4!, 8. Hc4, H×c3 vagy 9. h5—H×c3, 10. b×c, V×c3+, 11. Fd2, V×d4, vagy 9. f3, H×c3, 10. Vd2, F×c2! 11. Hc4—Vc7 stb., sötét jobban áll. Ezen kivül játszhatja 7. . . . . Fg7. Szokásos és jó folytatás még világos részére 7. Fd3.

7.	Ff5—e6
8. Ff1—d3	Hf6—d5
9. Fc1—d2	Va5—b6
10. Hc3—e2!	. . . . .

Előkészíti c4-et, ezenkivül közvetve védi b2 gyalogot, mely Bb1 miatt nem üthető.

10.	Hd5—b4
11. Fd3—c4	Fc6—d5
12. Fd2—e3!	. . . . .

Alaposan átgondozott áldozati kombináció.

A játszma állása világos 12-ik lépése után.

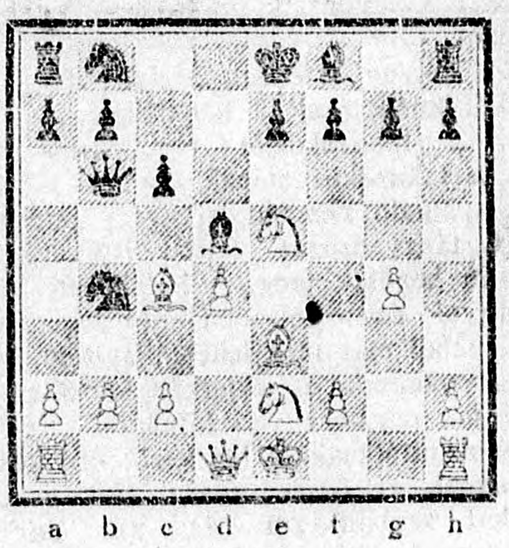

12.	e7—e6

Sötét nagyon helyesen nem fogadja el az áldozatot, mert 12. . . . . F×h1, 13. F×h7+, Kd8, 14. d5! és sötét vesztett állásba kerül. Pl. I. 14. . . . . Va5, 15. d×c+, a) Fd5, 16. F×d5, H×d5+, 17. b4!, V×b4+ (17. . . . . Vb5, 18. a4?) 18. c3, Vb5, 18. Bb1 és nyer, illetőleg 18. . . . . Va5, 19. c×b és nyer, b) 15. . . . . Hd5+, 16. b4, V×b4+, stb. azonban 16. . . . . Va6 akkor 17. F×d5, F×d5, 18. V×d5+, és sötét király matt hálóba kerül. c) 15. . . . . Hd3+, 16. Kf1, V×e5, 17. V×d3+, vagy 16. . . . . F×c6 (H×c66) 17. V×d3+ sötétnek nincs védelme. d) 15. . . . . Kc7, 16. c3, H×c6, 17. He4!+

II. 14. . . . . Vc7, 15. Ff4 megsemmisitő hatással.

III. 14. . . . . c5, 15. Fe6 és a sötét állás meg van bénitva.

13. Fc4×d5	c6×d5
14. a2—a3	. . . . .

A huszárt jobb c3-al elzavarni. Ezen gyönge huzás következtében sötét a játszmát kiegyenlitete volna. (l. 15-ik lépés után.)

14.	Hb4—c6
15. Vd1—c1	Vb6—c7

Sokkal erősebb 15. H×c5, 16. d×c, Fc5, 17. F×c5, V+c5, nem fenyeget semmi.

16. f2—f4	Hb8—d7
17. He2—g3	Ba8—c8

He×e5-re gyalogvesztés fenyeget

18. He5×d7	Ve7×d7
19. Vc1—d2	Ff8—d6
20. 0—0	0—0
21. Ba1—e1	. . . . .

Világos kitünően áll

22. c2—c3	Bf8—e8
23. Vd2—g2	. . . . .

Előkészíti f5-öt.

23.	b7—b5?

Rossz. Sötét védelme egyébként is nehézkes. Figyelembe jön g6 vagy f6, 24. Hh5, Vf7, 25. f5, e5! 26. d×e, H×e5 ellenjátékkal.

24. Hg3—h5	Kg8—h8
25. f4—f5	Vc7—d7
26. f5—f6	. . . . .

Döntő.

26.	g7—g6
27. Hh5—g7	. . . . .

Lehetett volna azonnal Fh6-ot játszani, mert a huszár nem üthető.

27.	Be8—d8
28. Fe3—h6	Bd8—g8
29. Be1—e3	Fd6—f8
30. Be3—h3	Ff8×g7
31. Fh6—g5!	. . . . .

Sötét föladta, mert a bástya áldozat h7-en eldönti a játékot.

Gradska Kafana - Városi Kávéház

Minden ünnepnapon csütörtökön és vasárnap

5 órai tea

BEER JENŐ szalonzenekarának közremüködésével.

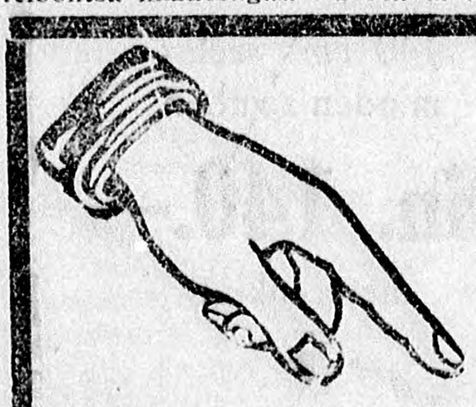

Minerva Naptárakban

van a legtöbb olvasni való. Minden naptár körülbelül 200 oldal terjedelmü.

Egy hold föld

kerül kisorsolásra a BÁCSMEGYEI NAPLÓ előfizetői közt jan. 18-án

Bosnia

DIÓ

állandóan kapható minden tételben **Baumgartner** Józsefnél Bogojevo (Gombos Bačka).

ÉKSZEREK és ÓRÁK

leszállitott áron kaphatók

ADÁM

ékszerésznél Rudićeva ul. 6. Sugár ház.

KORZÓ MOZI ✯ LIFKA MOZI

csütörtöktől kezdve naponta 4-6-8 órakor

Mindkét moziban egyszerre!

Ami még filmen sohasem volt látható!

Hogyan világositsuk fel gyermekeinket

Népszerü felvilágositások [illegible]is kérdésről 6 felvonásban, összeállitották

a bécsi klinika professzorai

„Homo sum, humani nihil a me alienum puto"
„Ember vagyok, semmi emberi nem ismeretlen előttem"

Hogyan kell gyermekeinket felvilágositani? — Az első szerelem. — A leány életbe lépése. — **Mondjuk-e vagy tagadjuk a születést?**

Igazat kell mondani, ugy amint ezen a filmen látjuk!

(A film az American Film Co. Subotica monopolja.)

Vasárnaptól a Lifka moziban uj müsor.

RUDOLF VALENTINO, az ünnepelt amerikai szinész első ezidei attrakció a

A torreador szerelme.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat

Rosszakaratu rágalmak és gyanusitások alapján meghurcoltattam. A lefolytatott eljárás ártatlanságomat teljesen igazolta és ezt igen tisztelt megrendelőimnek kötelességszerüen tudomásukra hozom.

Wachtler Mihály
lakatosmester

8387

Adolf Keménj kralj. sreski sudski izvršitelj u Senti
Izvrš. br. 1090/1924.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. 60 od 1881. objavljuje, da se ona pokretnina, koja je usljed odluke od 1298/924. senćanskog kr. sreskog suda na korist ovrhovoditelja B. Semze zastupan po advokatu Dr-u Karlo Bi. protiv ovršenika, radi namirenja 4631 dinara glavnice i spp. popisane i na 21.000 dinara procenjene i zaplenjene po imence kukuruza, mužа i t. na temelju odluke broj Gn 1721/924 senćanskog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 10 novembera 1924. pre podne 1/2 12 sati u Senti.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. 60. od. 1881.

U Senti, dne 22 oktobra 1924. god.

Adolf Kemenj
kr. sudski izvršitelj

8396

EJ BE GYÖNYÖRÜ
a BUNDÁJA!
HOL KÉSZÜLT?

Még mindig nem tudja, hogy

NÁVAY és KOPILOVICS-nál
ZOMBORSZKI PUT 2 SZÁM

készülnek a legszebb szőrmedolgok?

Raktáron tartanak dus váldsztékban mindenféle szőrmeárut. Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát ugy nőknek mint férfiaknak a legjutányosabb árban. 7101

DIÓ

állandóan kapható vagontételben Pergetett MÉZ minden mennyiségben jutányos árban előnyös feltételek mellett

Rein Márkus, Brod n/S. Zriujska ulica 8.

8395

SZAKKÉPZETT, JÓZAN, NŐS,

SOFFŐR

aki állandó állásra reflektál, azonnali belépésre alkalmazást talál.

Ajánlatok: SZÉKELY BERTALAN malomtulajdonoshoz ADA intézendők.

8394

Din. 22.000.000

8274

kerül kisorsolásra november 6—26-ig az állami osztálysorsjátéknál:

Főnyeremény

Din. 1.000.000

1/1 sorsjegy ára	Din. 400.—	(utánfizetéssel)
1/2 „ „	„ 200.—	„
1/4 „ „	„ 100.—	„

Sorsjegyeket Din. 3.— postaköltség ellenében vidékre is küldünk.

Főelárusitók:

Lepedat i Jovanović Subotica

Magyar-német gépiró-nő, valamint komoly tisztviselő alkalmazást nyer helyben nagykereskedőnél, némi szerb nyelvtudás megkivántatik. Cim a kiadóban.

TÜZIFA és FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállitásra vagontételben és hajórakományonként prima egészséges bükk, gyertyán, vegyeshasáb és dorongfát, továbbá száraz villázott fűzenet a LEGOLCSÓBB napi árak mellett.

„DANICA"

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

4713

Jól bevezetett és modern gépekkel felszerelt élelmiszergyárhoz (hús gyártmányok) melynek cikkei igen keresettek a régi cégtársak kilépése miatt **tőke vagy finansirozók keresetnek** részvény társaság alapitására, megfelelő további terjeszkedésre és kiépitésre. B. ajánlatokat **Tvornica konzerva, Koprivnica** kérjük. 8399

GYAPJUIPAR R. T. VEL.-BEČKEREK
KÉSZIT KÉZZEL CSOMÓZOTT
SMYRNASZŐNYEGEKET
MŰVÉSZI KIVITELBEN

Képviselet: **Novisadon Krausz Ede cégnél**
Suboticán: Hoffmann Mihály özvegye cégnél

6558

Keresünk
mielőbbi belépésre egy lehetőleg nőtlen

GABONARAKTÁRNOKOT

aki több évig volt hasonló minőségben nagymennyiségben alkalmazva és feltétlenül szakmabeli, erélyes és megbizható munkaerő. Ajánlatok

DOMOVINSKA INDUSTRIJA MLINA D. D. INDJIJA
cimre küldendők.

8281

ALAPOS, KIMERITŐ, PONTOS és GYORS

INFORMÁCIOT

az ország bármely részéből jutányosan nyújt kereskedőkről és iparosokról

RADIO REKLAM JUGOSLAVIJA

SUBOTICA, Vilsonova ul. 14. TELEFON 11

Kérjen ajánlatot!

Kérjen próbainformációt!

7892

BLAU és LUKÁCS

ELEKTROTECHNIKAI GYÁR
BUDAPEST

Vojvodinai vezérképviselet és gyári főlerakat

„VOLTA" müszaki és villamossági r. t.
Veliki-Bečkerek.

580

ERDÉLYI ANTAL

mübutor asztalos és lakásberendezési vállalat Subotica

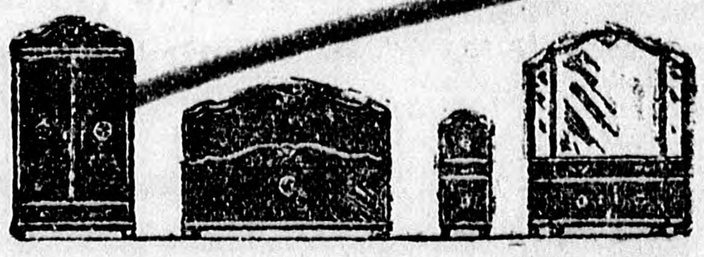

Üzlet: Sudarevićeva ul. 4. — Műhely: Lifka mozi udvarában.

Maláta

kapható

Lövy és Tsa
keményitőgyár r. t.
III. kör
Čantavirski put

8389

ELISMERT JÓ MINŐSÉG! JUTÁNYOS ÁRAK!

HÁLÓK
EBÉDLŐK
URISZOBÁK

DUS VÁLASZTÉKBAN

Czigler, Káić és Társa butorgyára Suboticán

a Barátok temploma mellett.

6651

Villamos zseblámpák
tokok, Batteriák, égők
nagyban és kicsinyben
a legolcsóbban kaphatók

Krausz Miklós
villamotechnikai cikkek üzletében
Novisad, Jevrejska u. 18
Telefon 325

8284

Raktáron: keramittéglák és lapok, fajenceelapok és mindennemü gipszáru **Uj! Betongipsz padlóburkolat! ÁRPÁDFY JENŐ** PAJE DOBANOVAČKOG 5.

FOGLALKOZÁS

Egy kijutófiú felvétetik. Kraus i Sin. Városháza alatt. 8408

Bankbeamter 28 Jahre alt, Wittmann mit 2 kleines Mädchen, möchte Bekanntschaftmachen zweks Heirat mit hubsches 20—26 jähriges schönes Mädchen, unbedingt Deutsch und gebildet, mit tiefen Gefühl zur Waise, die auser ihr Möbel und Stafier etwas Mittgift hatte in Subotica einem kleinen Haus zu kaufen können. Briefe sammt Photografien unter »Kleine Molette« in die Adm. des Blattes. 8392

VALÓDI ZEISS

SZEMÜVEG

5591

Kapható:

Deutsch Izidor

optikusnál

Subotica

Javitásokat vidékre azonnal

Urinő, a háztartás minden ágában jártas, házvezetőnői állást keres családnál, vagy magános urnál. Cim a kiadóban. 8286

Házmesternek felvétetik gyermektelen házaspár a Pašićeva ul. 8. sz. házban (Edényvipiac). 8414

SZTIPICS ÉTTERME

Štrosmajerova ulica 12 sz.

Nagy választék elsőrendü ételekben, mérsékelt árak, utazó, hivatalnok és ujságiró uraknak 10 százalék kedvezmény!!

8109

Fahivatalnok ki 12 évi praxissal bir, állást keres november 15-ikére belépésre. Szives megkeresést »Szorgalom« jeligére a kiadóba kér. 8349

Müterem keres ügyes ügynököt fényképnagyitásra. Ugyanott egy fényképészsegéd, min. utazó-fényképész. Csoportképek felvételére felvétetik. Elényben részesülnek, kiknek saját apparátusuk van. Ajánlatok: Osijek postafiók 18. küldendők. 8402

Egy jobb nő házvezetőnőnek ajánlkozik, a háztartás minden ágában jártas vagyok, megyek özvegyemberhez, vagy jobb gyermekekhez. Cimem: Luszt Adél. VII. kör. Kraljevačka ul. broj 14. Subotica. Vidékre is megyek. 8410

Textilkereskedők figyelmébe!

ÁGYTERITŐK és ABROSZOK

plüssel kimerve (satin garnitureen mit plüss) kaphatók

GARDIO vállalat

Sombor 8115

Kérjen árajánlatot.

Ügyes segédeket felvesz az angol és francia munkához Fabidi divatszalon, Ciril és Metod tér 1/D. 8412

Igen tisztességes árva zsidó leány keres alkalmazást gyermekek mellé, házi teendők végzésére is vállalkozik. Bővebbet a kiadóhivatalnál. 8400

Schlager Henrik

speciális bőröndös és bőráruüzlete

Subotica

Aleksandrova ulica 1. sz.

Állandó nagy raktár! Olcsó árak! 759

Berlini házak kezelését lelkiismeretesen a legiutánvosabb feltételek mellett vállalja L. Hamburger, Berlin, N. W. 7. Unter den Linden 54/55 8279

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési dij felét fizetik. Előfizetési dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Tömegcikk előállitásához bádogból vagy más anyagból, géppel olcsón, szépen vállalunk. »Metallux« jeligére kiadóba. 8331

Füszerkereskedősegéd állást keres azonnali belépésre. David Benjamin Debeljača. 8342

Fräulein perfect Deutsches, Englisch, Klavier Französisch sucht Stellung in vornehmen Hause. — »Sonnenland« 8340

Apolónöt fel. asz Dr. Heizler Sanatorium Subotica.

Gazdasszony, intelligensebb, jól főző, szorgalmas, megbizható gazdaságot kedvelő felvétetik. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit. 8321

Ma-Jongot tanitani vidékre is házhoz megyek. Szives megkereséseket a kiadóba kérek »Ma-Jong« jelige alatt. 8262

KÉRJEN

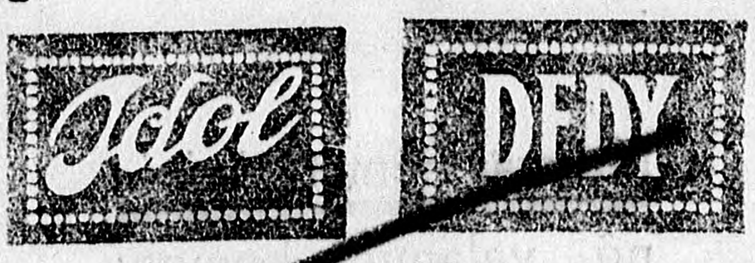

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D.D.

NOVISAD

"VASKO"

kereskedelmi és bizományi iroda

Városi bérpalota **Subotica** Városi bérpalota

Közvetit, vesz és elad bel- és külföldi ingó és ingatlan vagyontárgyakat

Elvállal mindenféle kereskedelmi, gyári, iparvállalati és részvénytársasági könyvek vezetését, ellenőrzését, felülvizsgálását, lezárását, leltár és mérleg készitését

Elfogad a biztositás minden ágazatára kiterjedő biztositásokat

Átvesz kereskedelmi, pénzintézeti, ipari és egyéb vállalatok képviseleteit és ügynökségeit

Érvényesit bel- és külföldi követeléseket és azoknak perenkivüli vagy peres behajtásáról gondoskodik

Ad pontos és megbizható információkat a helyi piacra vonatkozólag

Foglalkozik a fizetésképtelen cégek kiegyezése körüli összes munkálatokkal

VÉTEL-ELADÁS

2 lóra való alig használt parádés-szerszám olcsón eladó. Cim a kiadóban. 8407

Eladó egy 4 tonnás teherautó. Daimler gyár. Cim a kiadóban. 8397

Patkányfogó kutyát keresek megvételre. Cim a kiadóban. 8413

Eladó jókarban lévő komplett hálószoba, ebédlő, székek, asztalok, függönyök, divánok stb. — Zrinjski utca (Széchényi tér) 20. Délután 12—2-ig. 8381

HÁZ

jóforgalmu üzlethelyiséggel eladó

Cim a kiadóhivatalban

9829

Pólvahuzatok, csecsemőnek való szobakosár, himzett függönnyel, mosdóra felszerelhető pólvázóasztal, olcsón eladók. Cim a kiadóban. 8355

Azonnali megvételre keresek egy jókarban levő tésztadagasógépet 100—120 kg. liszt feldolgozásához. Hudevit Artur Ruski-Kristur. 8263

5 HP szivógázmotor, kovács-fúrógép és transmissziók eladó. Megtekinthető a sentai villanytelepen. 8324

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cca 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szabásra; v. férfi, női ruhán és telikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemüek és minden más tárgyak állandóan olcsóneladatnak, Subotica I. kör. Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5692

Eladó ujonnan berendezett jómenetelü *modern kötő-de.* Garhelyiség 5 évig biztositva. Cim a kiadóban. 8346

SEPRŐNYÉL kemény- és puhafából minden méretben és szinben. Csak nagyban Schiller Mihálynál. Nova-Kanjiža. 8169

SORSOLÁS

nem drágitja meg a **BÁCSMEGYEI NAPLÓ-t**. Aki november 15-ig beküldi a negyedévi előfizetési dijat **135 dinárt** febr. 15-ig kapja a lapot s résztvesz a sorsolásban.

Saját készitményü férfi-, női- és fiucipők kaphatók. Mértékutáni rendeléseket a legmodernebben készit Róka divatcipészete Subotica. Pašićeva ulica 9.

Perfekt

könyvelőt

kiegyuttal szerb-német levelező is, keresünk azonnali belépésre. — Gyarmatáru bransbeliek előnyben. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével **„Ambrosija"** Velika-Kikinda cimre kérünk. 8401

KÜLÖNFÉLE

Bútorozott szoba egy, esetleg két személy részére kiadó. Sudarevićeva ul. 23. 8406

A város belterületén fatelepnek alkalmas helyiség azonnal kiadó. Paja Kulundžićeva ul. 21. 8391

Joghallgató órákat ad gimnázium VI. osztályig. Cimeket a kiadóba kér. 8393

Kölcsönadnék 50.000 dinárt egy évre betáblázva ingatlanra I. helyen. Megkeresések: Mucsitelep 8., 12—2-ig. 8390

Elcserélném 1100 milliméteres, kétülgyürüs Hoffherr-Schrant-Claiton-Schutlevorth cséplőgépemet egy 17 colos két »c« golyós cséplőért. Bercsényi János, Temerin. 8369

Hizásnál, kövérségnél Fuscin-tabletták teljesen ártalmatlanok és étrendi változtatás nélkül is biztosan hatnak. Nem mirigy és nem hashajtó. Kimeritő leirás ingyen. Blum (Illés) gyógyszertár, főpóstával szemben. 5463

Saját gyártmányu legmodernebb uj gépekkel felszerelt

kötöttáru üzememben eredeti gyári áron kaphatók

GEMČIĆ VASILIE

Subotica, Sienkievićeva (Gréczi) ul. 3. (a kenyérgyár közelében)

Sportruhák, leánykosztümök, női garniturák stb.; gyapju fonás és fésülés!

6575

Kötött gyapju női kabát — — — —	D 220
Női és férfi kötött mellények — — —	D 150
Női divatjumper minden szinben — —	D 70
Leányruha — — — — — — —	D 70
Fiuszvetter — — — — — — —	D 70
Női selyemjumper — — — — —	D 200
Leány- és fiusapka — — — — —	D 15
Gyapjukendők — — — — —	D 200—250
Gyapjufonal kimérve dekája — — —	D 1·70

VILÁGLEXIKON

November 15-étől fogva **150** dinár lesz a **Világlexikon** előfizetési ára, de eddig még mindig

125 dinár

árban lehet előfizetni a világháboru óta megjelent első teljes magyar lexikonra, amely kb. 1000 oldalon hófehér békeminőségü papirra nyomott, 16 szines térképből álló atlasszal, dus aranyozásu remek teljes vászonkötésben jelenik meg. — Próbakötetek megtekinthetők.

„Kurir" könyvkiadóvállalat

Subotica, Vilsonova ulica 11. Telefon 5—14.

8095

JÖJJÖN! NÉZZE! CSODÁLKOZZÉK!

MOSSON LEVEGŐVEL

A világ legjobb és legolcsóbb mosókészüléke

20 férfiinget és 200 gallért 6—8 perc alatt hófehérre kimoshat

Próbamosás mindennap d. u. fél 4 és 5 órakor **a Lifka mozi udvarában**

Hozza magával szennyes fehérneműjét

A készülék ára 150 dinár és a helyszinen azonnal megvehető. Letét ellenében a készüléket 24 órára próbára adjuk. Ha a készülék nem válik be, a letétösszeget visszaadjuk.

EGYKOR! CSAK EGY HÉTIG! BEMENET DIJTALAN! MOST!

Főügynökség: Füzi i Weiner Subotica, Knez Mihajlova ul. 1.

8405

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Suboticán.